

OKTOBER - NOVEMBER - 10-11

**DUHOVNO
ŽIVLJENJE**

El mundo será transformado

Los textos bíblicos nos describen generalmente el fin del mundo como una catástrofe cósmica que produciría la destrucción del universo. Se trata de imágenes que no debemos tomar al pie de la letra. Esas imágenes significan que el mundo y todo el universo deben cambiar, deben purificarse y "refundirse" para alcanzar su "finalidad". Y este acontecimiento trascendental se expresa por medio de un lenguaje más bien terrorífico.

Pero en realidad, la obra de Dios no va a ser aniquilada, sino transformada. De acuerdo con la promesa del Señor, esperamos un cielo nuevo y una tierra nueva, donde habitará la justicia, nos anuncia san Pedro. Y san Pablo nos dice que también la creación será liberada de la esclavitud de la corrupción, para participar de la libertad de los hijos de Dios. El mundo presente tiene que dar a luz un mundo futuro, y lo hace con dolores de parto.

Slovenska ljudska modrost

Stara navada — železna srajca.
Rana ura — zlata ura.
Pogosta hvata je pridnosti slana.
Potrežljivost železne duri prebija.
Jesén je tudi od dela odvisna.
Hvaležnost dobroto razveseli.
Obljuba dolg dela.
Če greš volku nasproti, vzemi psa s seboj!
Brc žuljev ni pogače.
Ves lje je pol zdravja.
Kjer se osel valja, dlako pusti.
Mlin melje, dokler mu nasiplješ.
Boljša žlica soka v miru kot polna miza jedi v prepiru.
Kdor se z ognjem igra, se opeče.
Ogenj in voda dobro služita, a slabo gospodarita.
Kar si v ognju izgubil, išči v pepelu!
Ogenj se ne gasi s slamo.
Opečen otrok še v hladno jed piha.
Kjer sta dva petelina na enem dvorišču, je vrišč.
Bolje je verjeti očem kakor ušesom.
Osel zato slabo poje, ker previsoko začne.
Kdor več zna, več velja.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

Leto 49

Oktober-november 1982

Dobrodošli, naš oče in pastir!

Po 2. vatikanskem cerkvenem zboru in po zaslugi obveščevalnih sredstev vemo precej več o škofih in njihovem delu, kot pa so mogli vedeti o škofih naši predniki, kateri so jih videvali morda le na pet ali več let ob priložnosti birme v fari ali ob kakih drugih izrednih slovesnostih. Mi bomo imeli možnost osebno poznati slovenskega metropolita in ljubljanskega nadškofa dr. Alojzija Šuštarja ob njegovem obisku med nas v Argentini.

Jasen nauk in stalno prepričanje od vsega početka krščanstva je, da brez škofa ni Cerkve. Jezus sam je izbral dvanajst apostolov in jim dal nalogo, da nadaljujejo njegovo poslanstvo in da si izberejo sodelavce ter jih postavijo kot svoje naslednike. 2. vatikanski cerkveni zbor uči, da so škofje po božji navpični-hierarhični naredbi stopili na mesto apostolov kot pastirji Cerkve. Zato je tudi razumljivo, da nas koncil opozarja, da se moramo oklepati škofa kakor Cerkev Jezusa Kristusa in kakor Jezus Kristus Očeta, da bi tako vse soglašalo v edinosti in dajalo čim večjo slavo Bogu. Papež, škofje in mi smo eno in isto božje ljudstvo. Res. Toda po božjem organizacijskem načrtu škofje vodijo njim zaupane delne-krajevne Cerkve kot Kristusovi namestniki in odposlanci.

Podoba, v kateri naj škof po nauku koncila gleda in razume svojo vodstveno službo, je podoba dobrega pastirja, družinskega očeta, starejšega brata in nesebičnega prijatelja. Tako pravi koncilski odlok o Pastirski službi škofov, naj bodo ti pri izvrševanju svoje očetovske in pastirske službe med svojimi verniki kakor dobri pastirji, ki poznajo svoje ovce in jih tudi one poznajo, pravi očetje, ki se odlikujejo

po duhu ljubezni in skrbi za vse tiste, ki se njihovi od Boga dani oblasti vdano podrejujejo (Š 16). „Da bodo mogli boljše skrbeti za blagor vernikov in se ozirati na razmere vsakogar izmed njih, naj se trudijo, da bodo pravilno spoznali njih potrebe v družbenem okolju, v katerem živijo“ (Š 16). „Posebna skrb naj velja tistim vernikom, ki zaradi življenjskih razmer ne morejo biti v zadostni meri deležni splošne in redne pastirske skrbi ali pa jo povsem pogrešajo. Sem spadajo številni izseljenci, izgnanci in begunci...“ (Š 18). „Škofovske konference naj pridno preučujejo važnejša vprašanja, kise nanašajo na zgoraj naštetih vernike, in naj s primernimi sredstvi in ustanovami vzajemno in z združenimi močmi skrbijo za njihove duhovne potrebe. Tozadevne predpise apostolskega sedeža je treba ustrezno prilagoditi časovnim krajevnim in osebnim razmeram“ (Š 18).

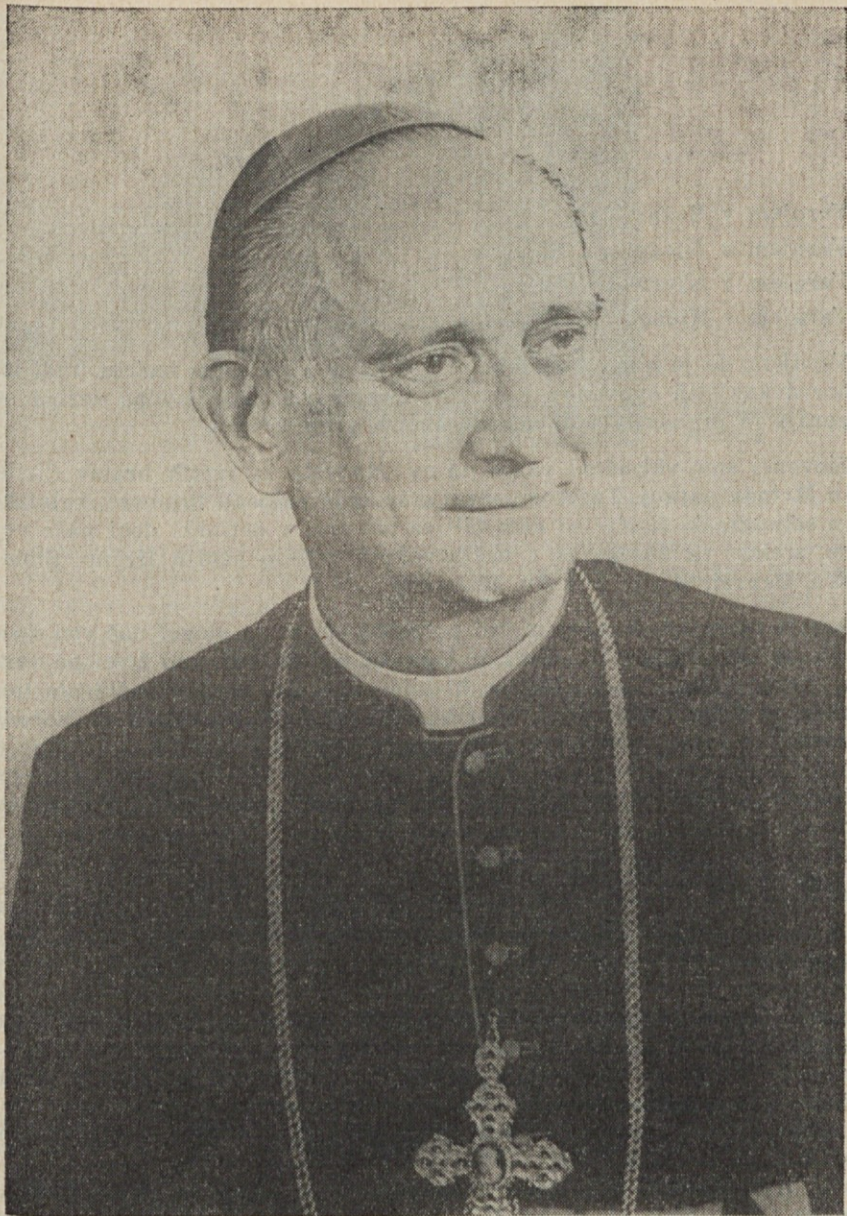
Gospod nadškof nas bo obiskal kot Slovence in katoličane. Prosimo Boga, da blagoslovi njegovo bivanje med nami! Srečanje s slovenskim metropolitom naj nas utrdi v polni svobodi božjih otrok in v zvestobi našim verskim in narodnim izročilom. Obisk ljubljanskega gospoda nadškofa naj bo počelo edinosti in vez ljubezni med nami v izseljenstvu ter med vsemi deli slovenskega božjega ljudstva v domovini in povsod po svetu.

J.Re.

„Škofovsko posvečenje je vidno zakramentalno zaznamovanje in potrditev za služenje Bogu in ljudem, za oznanjevanje evangelija in za življenjsko pričevanje. Božjo voljo spolnjevati mi bo geslo in edino veljavno merilo za vse moje vodstveno in pastoralno služenje v Cerkvi, za vse prizadevanje in delo za človeka ter za vse odnose do družbe in sveta. To pomeni zame odločenost in pripravljenost, da iskreno in skupaj z vsemi, ki so dobre volje in hočejo pomagati človeku, iščem božjo voljo tako iz evangelija in nauka Cerkve kakor iz znamenj časov in potreb ljudi. Božja volja je po pričevanju evangelija življenje in resnica, pravičnost, mir in ljubezen in zato svoboda in sreča za človeka.

Spolnjevati božjo voljo mi torej pomeni, da si bom z vsemi močmi prizadeval za resnico, pravičnost, mir in ljubezen, svobodo in srečo, kakor nas uči naš Gospod Jezus Kristus v svoji velikonočni skrivnosti križa, vstajenja in novega življenja. V tej velikonočni skrivnosti, ki je med nami vedno živa in navzoča, je utemeljeno naše trdno upanje ter naš vedri in jasni pogled v prihodnost.“

Metropolit dr. Alojzij Šuštar — na dan škofovskega posvečenja.

Pastirju, ki prihaja od daleč

Verujem v Boga Očeta.

Verujem v Njegovega Sina.

Verujem v Njegovo Cerkev.

Verujem v Njeno vodstvo — papeža in škofo.

Verujem, da je bilo od vselej vse v božjem odrešilnem načrtu, tudi izbor dvanajstih apostolov, katerih nepretrgana nasledstvena veriga se poraja in prenavlja v današnjih škofih svete Cerkve.

Slovinci smo vključeni vanjo od sv. Modesta in svetih bratov Cirila in Metoda naprej. Tujerodni bratje so nam prinesli luč vere, oglejski in solnograški škofje so nam bili za pastirje v detinski dobi naše vere, zrelost pa dosegamo v naših rodnih velikih škofih Hrenu, Slomšku, Baragi, Misiji, Jegliču, Rožmanu.

Škofje tujega rodu so nam bili potrebni, da se je mogel naš rod vcepiti na trto Kristusovo. Brez njih ne bi naš sedanji rod živel po veri v Jezusa Boga. Ali Cerkev ne bi bila mati, ako ne bi upoštevala nezadržne želje ljudstva po škofih svoje krvi. Kakor hitro so narodi odrasli v svoji veri in razvoju, zrastejo iz njih pastirji, ki poznajo bolje svoje ovce, ki so jim bliže po krvi, ki razumevajo jezik svojega ljudstva z utripanjem lastnega srca; ki vidijo narodu v dušo globlje in prodorneje. Z nastopom pastirjev lastne krvi sprejema narod tudi Kristusovo kraljestvo za lastno.

Znamenja današnjega časa so tudi izseljenstvo, politična izgnanstva in nasilni odhod iz domovine zaradi zatora človekovih svoboščin. Slovenski človek je danes razseljen zaradi sile časov in nasilja človeka, zaradi potreb telesa in nujnosti duha. Revna rodna zemlja mu ni mogla zagotoviti dostojnega telesnega življenja, zato je iskal boljšega kruha stran od narodnega telesa; rodni brat mu je zabranjeval pravico do duhovnih vrednot in pravico do življenja samega, zato mora živeti s svojim narodom na tleh drugih narodov.

Cerkev živi in raste v svetlobi in sencah teh velikih znamenj naših velikih časov. Duh, ki jo vodi, ji narekuje dejanja in poteze. V malem in v velikem. Zgodovina nam priča o tem, kdor jo bere s srcem, mora v njej spoznati Duha. Duh božji vlada tudi v zgodovini sloven-

Ljubljanska
stolnica

skega duha. Niti las naše zgodovine ne more biti izven načrta.

V tem zgodovinskem času pastiruje slovenskemu človeku več tuje-narodnih škofov kot domačih. Avstrijski, italijanski, nemški, franco-ski, severnoamerikanski, kanadski, avstralski, angleški, brazilski in argentinski. Zavedamo se, da k nam prihajajo z božjim naukom v ime-nu ljubezni, ki so jo dolžni svojemu bližnjemu. Spoštujemo njihovo naklonjenost in žrtve, sprejemamo njihov nauk, ker je Kristusov; po-vezujemo se z njimi, ker je Cerkev ena, sveta, vesoljna. Vsa naša pamet je z njimi kakor tudi spoštovanje, priznanje, zvestoba in ve-lik del srca. Toda „zadnja kamrica“ našega srca je ohranjena ma-teri Cerkvi, ki je slovenskega rodu.

V imenu te matere prihaja med nas slovenski metropolit in ljubljans-ki nadškof. Odziva se na naše povabilo. Prihaja od daleč po zem-skih daljavah. Ne prihaja pa med nas od daleč po merilih naše du-hovne povezave, ker je vedno med nami. Duh veje, koder hoče, duh tudi veje zmeraj. Slovenska Cerkev je zmeraj v nas, ker je vsa pro-blematika slovenskega človeka v nas. Enotnost sveta se uresničuje prek svetovne Cerkve, enotnost narodov tudi, pa naj bo to mar ali ne vernim ali tistim, ki jo preganjajo. Pot v enotnost slovenske družine, ki se razpenja širom celin, gre prek Cerkve.

Ljubezen do slovenske problematike in slovenskega človeka, kjerko-li že mu poteka zemsko življenje, naj vodi pot slovenskega škofa od daleč bratom k veri, ki so mu blizu.

Milan Magister

Škofova služba v Cerkvi

Živimo v pričakovanju obiska našega slovenskega metropolita in ljubljanskega nadškofa dr. Alojzija Šuštarja v Argentino. Za vso našo slovensko katoliško skupnost bo ta obisk resnično pomemben dogodek, saj je preteklo že precej časa, odkar je bil zadnjikrat med nami naš nepozabni škof Rožman, begunec med begunci. Obisk nadškofa Šuštarja k nam bo predvsem pastoralni obisk — prihaja med nas kot naš pastir in duhovni oče, k svojim oddaljenim vernikom, ki pa mu po srcu in po pastirski skrbi gotovo nismo manj blizu kot njegovi verniki v domovini. Ker gre torej predvsem za pastoralni obisk, je to lepa prilika, da kratko razmislimo, kakšno poslanstvo in službo imajo škofje v Kristusovi Cerkvi.

Vsi krščeni smo Cerkev

Nikdar ne smemo izgubiti iz zavesti dejstva, da smo Cerkev vsi krščeni. S krstom se človek vcepi v Kristusovo skrivnostno telo, čigar glava je On sam. S tem postanemo udje božjega ljudstva, ki potuje proti nebeški domovini, cilju vsega človeškega hrepenenja. Tam bo Kristus predal Očetu odrešeno človeštvo, da bo z njim kraljevalo vso večnost.

Izmed božjega ljudstva pa Kristus izbere nekatere svoje verni-

ke, da opravljajo v prid svojih bratov posebno poslanstvo in službo. In med temi je najvažnejša prav škofovska služba, škofovsko poslanstvo. Glava Cerkve je sicer Kristus: iz njega prihaja vse življenje milosti v ude božjega ljudstva. Toda z vnebohodom se je Kristus umaknil iz vidnega pozorišča zgodovine. Na neviden način vodi in živi v svoji Cerkvi. A Cerkev potrebuje, ker je pač sestavljena iz ljudi, to je telesno-duhovnih bitij, tudi vidnih voditeljev, ki naj med božjim ljudstvom nadaljujejo Kristusovo poslanstvo. Kristusovo odrešenje je bilo sicer na križu dovršeno, a njegovi sadovi morajo priti do ljudi vseh časov, krajev in narodov. Kajti za vse je Kristus umrl, in Bog hoče, da se vsi ljudje zveličajo in pridejo k spoznanju resnice.

Kristus je zato ustanovil Cerkev in v njej sveto oblast, hierarhijo. Zbor apostolov s Petrom na čelu je Kristus postavil za temelj svoji Cerkvi. A ker so bili apostoli podvrženi smrti kot vsi ostali ljudje — medtem ko njih poslanstvo ni smelo in moglo, ker je človeštvo do konca časov potrebno odrešenja — je moral apostolski zbor imeti nasledstvo. In to so prav škofje s papežem na čelu, ki nasleduje prvaka apostolov in glavo apostolskega zbora — Petra.

Poslanstvo škofov

Škofovski zbor nadaljuje Kristusovo delo na zemlji. Kristusovo poslanstvo pa je bilo bistveno trojno: velikoduhovniško, učeniško in pastirsko. Tako ima tudi škof trojno poslanstvo: je učitelj in znanilec Kristusovega nauka, kot duhovnik je srednik med Bogom in ljudmi in kot pastir je vodja svoje črede na poti zveličanja.

Papež kot glava škofovskega zbora in vidni poglavar Cerkve, dodeli posameznemu škofu del Kristusove črede in pastirsko skrb zanjo. Škof je torej odgovoren za duhovno dobro njemu izročenege ljudstva. Sv. Avguštin je to misel lepo izrazil: „Z vami sem kristjan in to mi je v čast in tolažbo; a nad vami in za vas sem pa pastir in to je vzrok mojih skrbi in strahu.“ A škof ni odgovoren samo za svojo škofijo. Skupno z ostalimi škofi je v neki meri odgovoren za celotno Cerkev, katere glavno skrb nosi papež.

Učitelj, duhovnik, pastir

Škof je torej najprej učitelj božjega razodetega nauka. On je prvi pridigar in misijonar za svoje ljudstvo. On mora odpirati zaklade vere tistim, ki je še ne poznajo, vernike pa mora v njih ve-

Ljubljanski pomožni škof dr. Stanislav Lenič, narodni ravnatelj za dušnopastirsko oskrbo zdomcev in izseljencev.

ri potrjevati, jim poznanje Kristusovega nauka poglobljati in razširjati, ter jim vero braniti pred nevarnostmi. Dolžnost je ista kot v času svetega Pavla, ki je o sebi dejal: „Gorje mi, če bi evangelija ne oznanjal!“ Oblike oznanjanja so danes in marsičem drugačne, dolžnost ostane enaka.

Škof je nadalje srednik med Bogom in svojim ljudstvom. Duhovniško poslanstvo nalaga škofu, da za svoje ljudstvo moli, se zanj žrtvuje, v njegovem imenu daruje Bogu novozavežno daritev, s katero Kristus obnavlja na nekrvavi način svoje žrtvovanje na križu. Deli božjemu ljudstvu božjega kruha, hrano za njihovo božje življenje — za svetost, h kateri smo vsi poklicani. Obenem pa z drugimi svetimi dejanji (zakramenti) krepi in obnavlja v vernikih življenje milosti in posvečuje izmed svojih vernikov tiste, ki mu bodo v njegovi službi pomagali. Kajti čeprav je on glavni nosilec trojnega Kristusovega poslanstva pri svoji čredi, pa ni edini, kajti pomagajo mu pri tem posvečeni in po zakramentalni milosti usposobljeni pomočniki, duhovniki in diakoni.

Končno je škof pastir, ki skrbi, da njegovi verniki ne zaidejo s

poti zveličanja, in jih z naukom, nasveti, napotki in opomini vodi v njih duhovni rasti do vedno višje svetosti. Ta pa obstoji bistveno v tem, da kristjan izoblikuje v sebi kar moč popolno podobo Kristusa, ki je kot edinorojeni božji Sin vzor nam, ki smo poklicani, da živimo božje otroštvo, h kateremu smo bili poklicani.

Škofovsko poslanstvo vključuje nujno tudi oblast. Kdor ima dolžnosti, ta ima tudi oblast. Prav s tem, da očetovsko uporablja od Kristusa mu dano oblast v duhovno dobro izročeni mu vernikov, izvršuje najlepše svoje škofovsko poslanstvo. Eno je nujno povezano z drugim: oblast mu je dana, da more opravljati učinkovito svoje poslanstvo. Ko uči, vodi in posvečuje, in to z oblastjo dano mu od Kristusa, vrši svoje poslanstvo.

Škofovsko službo je mogoče razumeti samo iz vere. In prav zato, ker je bilo naše slovensko ljudstvo v veliki večini globoko verno, jim je vedno izkazovalo globoko spoštovanje, otroško pokorščino in iskreno ljubezen. Bog daj, da bi tega nikdar ne izgubilo, tudi v teh — in prav posebej še v teh — tako težkih časih.

Lojze Kukovica

Vodstvo Cerkve na Slovenskem ima po mojem mišljenju nalogo odkrivati in kazati pot v prihodnost. Biti mora pogumno in vlivati zaupanje za krščansko življenje iz svobodnega osebnega prepričanja. Podpirati mora medsebojno spoštovanje, razumevanje, sodelovanje in ljubezen. Pa še to. Kar vodstvo Cerkve želi in pričakuje od drugih, mora najprej uresničiti samo ali si vsaj iskreno prizadevati za to...

Nadškof Alojzij Šuštar, na dan škofovskega posvečenja

Pravna ureditev dušnega pastirstva v zdomstvu

Katoliška Cerkev je že zgodaj pokazala skrb za one, ki so se iz katerega koli razloga izselili iz svoje dežele in preselili drugam. Lateranski koncil l. 1225 naroča, naj bo dušnopastirsko poskrbljeno za vse, ki se mude na tujem, čeprav so drugega obreda in jezika (AAS 1952, str. 653).

V naših dneh je Cerkev za zdomce poskrbela z apostolsko konstitucijo „Exul Familia“ 1. avgusta 1952, s katero je ustanovila posebne misijone ali kaplanije, ki jih večkrat imenuje „pro cura animarum“.

Po konstituciji „Exul Familia“ je izseljenski duhovnik v dušnem pastirstvu enak rednemu župniku na župniji. Zato naj vodi matične knjige po kan. 470. Vendar je njegova pravica nad verniki le osebnega značaja. Ob koncu vsakega leta je dolžan poslati matične knjige v prepisu krajevemu župniku.

Nadalje zahteva konstitucija, da se da izseljenskemu duhovniku na razpolago cerkev, kapela ali oratorij, kjer more opravljati bogoslužje in deliti zakramente. Vsak izseljenec ima polno pravico obračati se na svojega izseljenskega duhovnika, ki ima pravico tudi nad drugo generacijo.

Papež Pavel VI. je na pred-

log kardinala prefekta kongregacije za škofe odobril „navodilo“ za dušnopastirstvo za zdomce z motuproprijem „Pastoralis migratorum cura“, ki ga imamo tudi v slovenskem prevodu. Navodilo ima pravno moč konstitucije in s tem polno pravno veljavo. Veljati je začelo 1. oktobra 1969.

Razlike

V primeri z „Exul Familia“ je prineslo navodilo nekaj sprememb. Konstitucija je ustanovila mesto direktorja, ki naj bo povsod, kjer je več izseljenskih duhovnikov. Navodilo je direktorjev naziv spremenilo v „delegat“. Le za narodnega direktorja je ime ohranjeno in navodilo želi, da je tajnik izseljenske komisije obenem narodni direktor ter s tem član vrhovnega izseljenskega sveta (N. 22, 1).

Delegati so do tedaj prejemale dekrete od kongregacije za škofe, sedaj pa je navodilo preneslo kompetenco na škofovsko konferenco v državah, kamor prihajajo izseljenci, in sicer tako, da delegata imenujejo na predlog škofovske konference, odkoder zdomci prihajajo. Po št. 50 je značaj pravne obveznosti in pravic deloma tudi fakultativen: „Krajev-

ne škofovske konference in posamezni škofje — za svojo škofijo — morejo seveda dati delegatu večje pravice, če to zahtevajo okoliščine ali posebne potrebe.“

Delegat nima jurisdikcije. Mora pa obiskovati svoje misijonarje, skrbeti za liturgijo, za liturgične knjige itd. (47). Vendar se zdi, da so premalo jasno določene pravice delegatov, čeprav jih moremo primerjati pravicam dekanov in nekako kumulativno s pravicami škofov. Pomanjkanje obstoji v tem, da osnovne funkcije niso natančno izražene; zato pa navodilo pušča dosti giblivosti, kadar ga je treba praktično izvajati. Tako tudi ni jasno, kaj hoče povedati št. 46/2, da vodijo izseljenske duhovnike, upoštevajoč pri tem pravice ordinarijev in redovnih predstojnikov.

Delegatovo delo

Tako delegat pomaga narodni duhovščini svojega jezika v zvezi z narodnim direktorjem. Zato mora sodelovati pri imenovanju, predstavitvi ali odpustu izseljenkega duhovnika ali pri ustanovitvi nove misije. Št. 51 zahteva tudi, naj delegat pošlje škofovski konferenci tiste države in škofovski konferenci svojega naroda poročilo o dušnem pastirstvu med izseljenci, o napredku in ovirah.

Med Slovenci delujejo vsi delegati tudi v direktnem dušnem pastirstvu ter je delegatsko delo le dodatno opravilo. Sedaj imamo delegate v Argentini, Avstriji,

Belgiji, Franciji in Nemčiji.

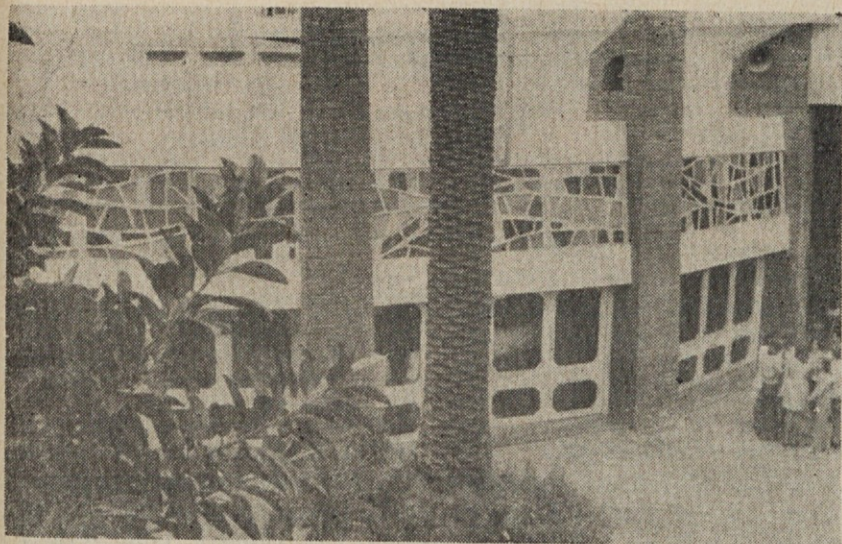
Delegat je odgovoren ne le za duhovnike, ampak tudi za redovnike in redovnice svojega področja, v kolikor so ti vključeni v dušno pastirsko delo za zdomce. Ker naj bi bilo njegovo delo priznано po škofijski konferenci, odkoder prihajajo izseljenci, postane delegat tako most med obema škofovskima konferencama ter more tako veliko pripomoči k uspešnemu dušnemu pastirstvu.

Le redkokdaj je urejeno gmotno stanje duhovnikov, čeprav moramo reči, da je sedaj dosti boljše kot pred nekaj leti. Zato mora delegat poskrbeti tudi za zadostne dohodke, da morejo misijonarji primerno živeti, prirejati razgovore in tečaje, poskrbeti za duhovne vaje, svetovati škofom, ko gre za ustanovitev ali nkinitev, sprejemati nove duhovnike; poskrbeti za njihovo kvalifikacijo, postavljalji jih na misije in jih odstavljati, poskrbeti pa mora tudi za redovnike in redovnice ter laike, ki sodelujejo pri dušnem pastirskem delu.

Izseljenski duhovnik

Iz navodila vidimo, da je delegatovo delo pravno nezadostno urejeno. Odloča pač njegova osebna zavzetost.

Ker morajo izseljenski duhovniki skrbeti za dušno pastirstvo na osebni ravni, morajo biti zmožni tolmačiti vrednote in izkušnje izseljencev svojega naroda v kraju, kamor so prišli. Ko pride na

Zunanost cerkve v sklopu Slovenske hiše v Buenos Airesu.

vrsto vprašanje integracije, morajo pomagati, da se zdomci kot skupina vključijo v krajevno Cerkev. Tudi tu je široko polje za delegatovo delo, ki naj pomaga posameznikom in odloča v skupini.

Nujna je tudi potreba po premikih med misijonarji. Zato mora delegat skrbeti, da bo prišel vsak duhovnik na mesto, kjer bo lahko razvil svoje možnosti v polni meri. Ako je kje potreba izbirati ljudi, je to treba pri izseljenskih duhovnikih, ne da bi posebej omenjali nevarnosti v življenju izseljenskega duhovnika.

Zato postavlja navodilo v št. 36, 1 in 4 zahteve, da se izseljenski duhovnik dobro pripravi za delo. Potrebno mu je znanje jezi-

ka in znanje dušnopastirskih problemov kakor tudi naravnih darov in kreposti. Zato pa dobi lastne pravice ter je z nekaj izjemami enak župniku. Navodilo potem našteva še vrsto posebnih pravic in obveznosti, kar je naštetu v št. 39 in 40, tako da je to navodilo vredno spet in spet prebrati.

Le št. 42 naj še omenimo: Izseljenski duhovniki, naj imajo kakršenkoli pravni položaj in kakršnokoli moč, naj po volji krajevnega ordinarija omogočijo izseljencem, da se s srcem in delom prilagodijo škofiji, v kateri opravljajo svojo službo. Dokler se tam mude, naj krajevnega ordinarija spoštujejo kot lastnega. Skrbno naj se drže škofijskih du-

Slovinci v Argentini

I. Naselitev

Že ob koncu prejšnjega stoletja so prišli prvi Slovenci kot posamezniki v to južnoameriško državo. Med njimi je najbolj poznan Benigar, ki se je tako vživel v indijansko življenje, da so ga sprejeli kot svojega, izvolili za poglavarja in kot tak je mogel odkriti mnoge skrivnosti njihovega življenja ter napisati za znatnost mnogo važnih stvari.

Drugi val Slovencev je prišel po prvi svetovni vojni s Primorskega, ko je v Italiji zavladał fašizem in začel načrtno uničevati slovenski živelj. Teh naseljencev štejemo navadno okoli 25.000. Naselili so se v glavnem mestu Buenos Airesu in v notranjosti države po vseh večjih mestih. Prišli so v deželo v času hude gospodarske krize in so zaradi tega

šnopastirskih navodil. V bratski slogi z duhovniki tiste škofije, predvsem z župniki, naj skrbijo za zveličanje duš! Udeležujejo naj se škofijskih duhovniških zborovanj! Redno naj obiskujejo tečaje glede moralnih in bogoslužnih vprašanj!

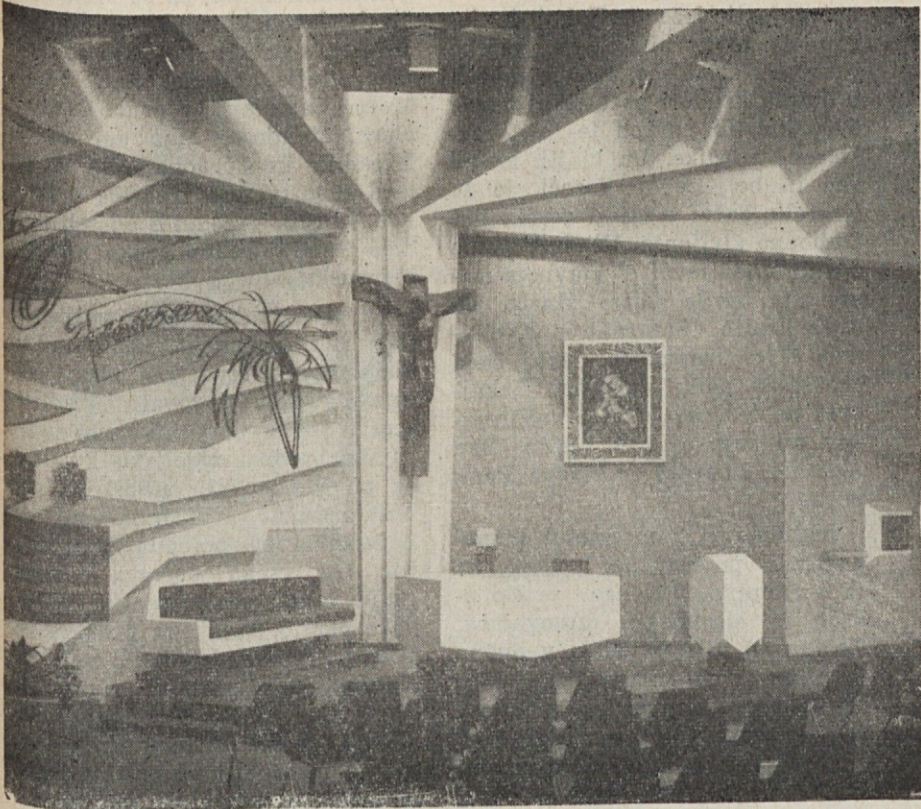
Iz vsega izzveni, da še vedno velja pravilo: Duhovni blagovernikov je najvišji zakon.

I. K.

morali v prvih letih živeti v zelo skromnih razmerah.

Ko se je gospodarstvo države uredilo, so tudi oni postali deležni gospodarskega blagostanja ter se opomogli in nekateri so si ustvarili lepa ter gospodarsko trdna podjetja. Skoraj vsi med njimi so si zgradili hiše, največ v okolici glavnega mesta.

Številčno manjša pa dobro urejena skupina Slovencev je prišla v Argentino po drugi svetovni vojni, potem ko so nekaj let preživeli v begunskih taboriščih v Italiji in Avstriji kot politični begunci; njim so se pridružili vojaki iz bivše nemške armade, ki se po končani vojni niso vrnili v Slovenijo. Ta skupina je našla mnogo bolj urejene gospodarske razmere, le za stanovanje je bilo težko, posebej številnim družinam. Teh beguncev-naseljencev je okoli 7.000. Večinoma so se zaposlili po tovarnah, zlasti v tekstilni industriji, pri javnih delih, ki jih je pospeševala država. Le malo jih je dobilo uradniške službe. V nekaj letih so si tudi mnogi od teh ustanovili večja ali manjša podjetja ter se tako gospodarsko osamosvojili. Danes ima vsaj 95% teh naseljencev lastne hiše, nekateri v Buenos Airesu, večina v bližnji okolici, deloma pa v večji skupini v Mendози, Mar del Plati, San Luisu in Bariloachah.

Cerkev Marije Pomagaj v Slovenski hiši v Buenos Airesu.

2. Versko in kulturno življenje

Do prihoda zadnje skupine je bilo za versko življenje naseljenecv skromno preskrbljeno. Šele okrog l. 1930 je prišel k njim za pol leta župnik Anton Merkun s Homca, ki je nagovarjal škofa Rožmana, naj pošlje našim izseljencem v Argentino duhovnika. Prišel je najprej Jože Kastelic, kateremu se je l. 1936 pridružil

msgr. Janez Hladnik. Ko se je Kastelic ubil ob ekspediciji na najvišjo argentinsko goro Aconcaguo, je Hladnik ostal sam. Živel je kot kaplan na raznih farah nadškofije Buenos Aires in je svoj prosti dan v tednu, do katerega je po tukajšnjih navadah imel pravico, porabil za to, da je obiskoval rojake, razkropljene po glavnem mestu in bližnji okolici. Svoj letni dopust je pa porabil

za obisk oddaljenih rojakov v notranjosti države. Takoj je jasno, da to ni bila redna verska oskrba. Naredil je, kar je mogel, v deželi, ki meri po dolžini okrog 5000 km, in povesod je imel raztresene vernike. Da bi jih mogel več in bolj redno doseči, je že Kastelic začel izdajati verski list Duhovno življenje, Hladnik pa je z njim nadaljeval. V glavnem mestu sta imela božjo službo na dveh krajih (Paternal in Avellaneda) ter izmenoma nekaj časa krščanski nauk popoldne. Nekajkrat na leto sta zbrala več rojakov na romanjih v Luján, San Antonio, Lourdes in Nueva Pompeya.

Bistveno se je spremenil dušno-pastirski položaj po l. 1948, ko je s skupino Slovencev prišlo okrog 80 slovenskih duhovnikov. Večina od njih je odšla v dušno pastirstvo na argentinske fare ali ustanove, zraven pa so mogli vsaj še nekaj pomagati tudi svojim rojakom v verskem pogledu, zlasti glede spovedovanja. Tisti čas so slovenski duhovniki predstavljali 2% vseh duhovnikov v Argentini. Izmed njih je takratni buenosaireški nadškof kard. Copello določil za slovensko dušno pastirstvo Antona Oreharja, sedanjega delegata za slovensko dušno pastirstvo v Argentini. Skupno z msgr. Hladnikom sta delila skrb in delo, dokler ni ta prevzel argentinske fare sv. Jožefa v Lanusu.

Kar kmalu se je ob slovenskih duhovnikih, ki so delovali na ar-

gentinskih farah, pa so blizu njih živeli slovenski rojaki, uredilo več verskih središč: San Martín, Ramos Mejía, Lanús, San Justo, Morón-Castelar, Florida-Carapachay, Mendoza, Mar del Plata, Miramar in Córdoba; vse je pa med seboj vezalo središče v Buenos Airesu. V sedmih od teh središč je zdaj redno vsako nedeljo slovenska služba božja.

Že pred izidom konstitucije Euxul familia, ki je l. 1952 uredila dušno pastirstvo za izseljence, smo Slovenci v Argentini sami uredili dušno pastirstvo za svoje rojake: redna nedeljska sv. maša po imenovanih središčih, enkrat mesečno po drugih, vsaj nekajkrat na leto po oddaljenih krajih. Od vsega početka imamo svoje verske organizacije: Katoliško akcijo, katoliška društva za mladino in akdedemike. Z rednimi sestanki, nekajkrat ali enkrat na mesec skrbijo za oblikovanje lastnih članov ter jih navdušujejo za apostolsko delo med vrstniki. Posebnega pastoralnega pomena so sv. ure, ki jih imamo v 9 središčih pred prvim petkom, da imajo ljudje priliko za redno sv. spoved. Vsako leto imamo duhovne vaje za vse stanove in posebej za izobražence. Prav tako tudi velikonočne duhovne obnove kot pripravo na prejem velikonočnih zakramentov. Posebno lepi verski manifestaciji sta dve vsakoletni romanji v glavno Marijino svetišče v Argentini, v Luján (zbere se okoli 2500 rojakov) in skoraj toliko tudi v romarski cerkvi

Lourdes blizu Buenos Airesa. Važno pastoralno sredstvo je časopisje. Duhovno življenje izhaja kot mesečnik že nad 49 let. Temu se je l. 1948 pridružilo Oznanilo, ki kot tednik prinaša kratko razlago evangelija, krajše verske članke in novice versko-kulturnega pomena ter tako vzdržuje zvezo med dušnimi pastirji in verniki, ker vsi ne morejo redno k slovenski nedeljski službi božji. Poleg teh so še Božje stezice, otroška priloga DŽ, ter Katoliški misijoni (za misijonsko idejo), namenjeni rojakom širom sveta. Družabna pravda je izhajala štirikrat letno za širjenje krščanskega socialnega nauka. Slovenska kulturna akcija izdaja kulturno glasilo Glas ter revijo Meddobje. Mladina ima svoje glasilo Mla-

dinska vez. Če omenimo še Svobodno Slovenijo in glasila kot Vestnik, Tabor in Smer, ki ne opravljajo izrazito verskega poslanstva, smo omenili skoraj vse, kar veže naše rojake med seboj.

Za ohranitev versko-narodne zavesti imajo veliko vlogo šolski tečaji. Ti na enajstih krajih vsako soboto zberejo približno 400 ljudskošolskih otrok ter dvakrat na mesec na dveh krajih okrog 300 srednješolcev. V obeh primerih imajo učenci pouk iz verouka, slovenščine, slovenske zgodovine in zemljepisa ter slovenskega petja. Sodeluje okrog 80 učiteljev in profesorjev s kateheti, ki že vsa leta brez vsakega honorarja opravljajo svoje delo. Vsak mesec imajo otroci svojo šolsko sv. mašo v svojem središču, da morejo opraviti sv. spoved. Mladina iz Veliškega Buenos Airesa (glavno mesto in okolica) se zbere v Slovenski cerkvi pri mladinski sv. maši, po kateri imajo svoj sestanek versko-kulturne vsebine.

K ljudskim šolam in srednješolskemu tečaju se je zadnje leto priključil še visokošolski tečaj, ki dvakrat mesečno obravnava izbrane teme iz telogije, filozofije in slovenskih narodnih problemov.

Središča slovenskega delovanja so krajevni Prosvetni domovi, katerih so Slovenci v Argentini zgradili 10. Slovenska hiša v Buenos Airesu je versko-kulturno socialno središče njihovega dela. V njej imajo svoje prostore Slovensko dušnopastirstvo, ki po svojem delegatu veže med seboj vse

krajevne dušne pastirje, ter društvo Zedinjena Slovenija, ki povezuje med seboj krajevna društva ter kot predstavniška organizacija v kulturno socialnem pogledu predstavlja rojake pred argentinskimi civilnimi oblastmi. Važno kulturno nalogo si je zastavila Slovenska kulturna akcija, ki je izdala poleg listov že okrog 100 samostojnih knjižnih del ter z mesečnimi predavanji, po svojem teološkem, filozofskem, literarnem in glasbenem ter gledališkem odseku skrbi za kulturno vzgojo rojakov. V zadnjih letih so se tem predavanjem pridružila predavanja Ženske zveze, Slovenskega katoliškega akademskega staleštva ter verska predavanja za mladino, ki v dveh letnih krogih obravnava sodobna versko-moralna vprašanja. Ta predavanja so zbudila veliko zanimanje in udeležbo.

Velikega versko-kulturnega pomena za slovensko emigracijo po drugi svetovni vojni je bila teološka fakulteta, kateri je bilo pridruženo semenišče, najprej v Italiji, nato v Argentini v Adrogué. Od tedaj je izšlo 50 slovenskih duhovnikov v 15 letih; delujejo med slovenskimi izseljenci po svetu ter po škofijah v Južni Ameriki. V Argentini je ostal do nekaj let nazaj še Rožmanov zavod za srednješolce, njemu ob strani Baragov zavod, ki ga v Lanusu vodijo lazaristi. Oba sta imela namen skrbeti za duhovniški naraščaj in za katoliške laične izobražence. Ko so se starši

gospodarsko opomogli, so čim več svojim otrokom omogočili študij na argentinskih srednjih in visokih šolah, da mnogi od njih že zavzemajo vidna mesta v argentinskem življenju.

3. Delež duhovnikov

Prispevek Cerkve k ohranitvi verske in narodne zavesti naših naseljencev v Argentini je bistven. Že v skupini po prvi svetovni vojni so duhovniki odločilno vplivali pri razvoju verskega in narodnega življenja, kar se je pokazalo ob oddaljitvi med verniki in duhovnikom ob drugi svetovni vojni, ko je kljub številnim kulturnim in socialnim središčem zelo opešalo kulturno življenje in se prav v skupini „staronaseljencev“ ni obnovilo do današnjega dne.

Uvidevnost argentinske Cerkve, ko so škofje sprejeli toliko slovenskih duhovnikov ter jim omogočili delovanje med rojaki, je odločilno vplivalo na versko in narodno ohranitev skupine, ki je prišla v državo po drugi svetovni vojni. Posebno je treba omeniti uvidevnost že imenovanega nadškofa v Buenos Airesu, ki je svetoval župniku sv. Julije Romanu Figallu, naj odstopi nekaj svojih župnijskih prostorov za prvo slovensko versko, kulturno in socialno središče. Te prostore smo uporabljali do zgraditve lastnih prostorov v Buenos Airesu, ki jih označujemo s skupnim imenom Slovenska hiša. To so rojaki zgra-

dili prav na pobudo slovenskih dušnih pastirjev ter tako ustvarili trdno središče in oporo vsega slovenskega udejstvovanja v Argentini. Ustanove in krajevne organizacije sicer delujejo povsem samostojno, toda brez tega središča bi jim manjkalo mnogo moralne opore.

Slovenski duhovnik v Argentini je užival zaupanje rojakov v prvih kritičnih letih. Zaradi posebnega pojmovanja vsega življenja in duhovnika v Argentini je bil duhovnik tudi tisti, ki je našel in ohranil stike z argentinskimi verskimi ter tudi civilnimi oblastmi ter tako zagotovil varnost razvoju slovenskega življenja. Ob slovenskih duhovnikih so se začeli šolski tečaji ter pobude za gradnjo in ohranitev krajevnih domov. Najmočnejša opora narodni ohranitvi so poleg kulturnih posebej verske manifestacije, kjer se zbere največ ljudi: vsakoletna romanja, osrednja obhajanja verskih praznikov v slovenskem jeziku ter skupne šolske proslave. S svojo Vincencijevo konferenco za Slovence skrbi Cerkev tudi za rojake, ki so zapuščeni ali zaradi gospodarske stiske v družini navezani na pomoč skupnosti.

Za oskrbo oslabelih in ostarelih sta med nami dva doma: Na iniciativo bivših borcev se je zgradilo „Zavetišče škofa dr. Gregorija Rožmana“ v San Justu, ki ima sedaj prostora za 13 oseb, ima pa še možnost zidave. Lazaristi pa so v Slovenski vasi zgradili „Dom sv. Vincencija“, ki ga

oskrbujejo Marijine sestre pod njihovim vodstvom. V njem je zaenkrat 23 ostarelih rojakov, ko bo zavetišče dozidano, bo pa prostora za 50.

Prikaz, koliko prispeva Cerkev k ohranitvi in razvoju slovenskega življa v Argentini, ne bi bil popoln, ako ne bi omenili vloge katoliških laikov pri teh prizadevanjih. Njihovo nesebično zavzetost pri delu za slovensko skupnost moramo oceniti kot vzoren izraz globoke vernosti.

Kot odločilen korak k ohranitvi slovenskega življenja v Argentini je dovršilo leta 1974 slovensko dušno pastirstvo zgraditev osrednje slovenske cerkve Marije Pomagaj ob Slovenski hiši v Buenos Airesu. Ta je poleg že zgrajene cerkve Marije Kraljice v Lanusu druga slovenska cerkev v tej deželi.

Sodelovanje Slovencev z drugimi izseljenskimi skupinami v Argentini

Za izseljensko vprašanje skupaj s turizmom je v okviru argentinske škofovske konference postavljena skupina 4 škofov, katerim predseduje škof iz Mar del Plata msgr. Rómulo García, hkrati z njim so še škofje msgr. Rodolfo Bufano iz San Justa, msgr. Miguel A. Alemán, škof iz Río Gallegos, ter msgr. Miguel E. Hessayne, škof iz Viedme. Ob tej komisiji je organiziran Argentinski katoliški izseljenski odbor, v katerem je že 32 let član tudi dele-

gat slovenske skupnosti msgr. A. Orehar. Nekajkrat na leto se sestanejo delegati dušnih pastirjev posameznih narodnostnih skupin in škofijski delegati argentinskih škofij za obravnavanje pastoralnih problemov izseljenstva, posebej še za organizacijo izseljen-

skega dneva, ki ga bomo odslej praznovali skupaj z državno vsakoletno izseljensko proslavo 4. septembra. Cerkevna nabirka v korist izseljenskemu delu pa ostane še vedno na 1. adventno nedeljo.

Anton Orehar

Nadškof Šuštar o birmi

List „Družina“ se je obrnil na metropolitana nadškofa dr. Alojzija Šuštarja s prošnjo, da bi za svoje bralce pojasnil nekatera vprašanja, ki jih prinaša s seboj sedanja birmanška praksa. Pred birmo v Buenos Airesu del pogovora ponatiskujemo.

Gospod nadškof, že nekajkrat je bilo mogoče slišati pripombe, čemu takšen poudarek na birmi, saj je to zakrament, ki za zveličanje ni nujno potreben. Kaj sodi o birmi kot zakramentu cerkveno učiteljstvo?

Res je, da birma ni zakrament, ki bi bil za zveličanje nujno potreben. To je samo krst in tudi ta ne v tem smislu, da bi ne mogel biti nihče zveličan, kdor ni krščen. Za zveličanje nujno potrebno je le božje usmiljenje in božja ljubezen.

Vendar se mi zdi nevarno in napačno vpraševati samo po tem, kaj je za zveličanje nujno potrebno. V takem vprašanju se razodeva mišljenje, kako bi si človek čim bolj poceni hotel zagotoviti

rešitev. To pa je Boga in kristjana ne vredno. Tako preračunavanje je evangeliju tuje. V srečevanju vernega človeka z Bogom v zakramentih gre za čim večji in bogatejši razvoj novega življenja, vere, upanja in ljubezni in za čim tesnejšo povezanost s Kristusom in cerkvenim občestvom.

Crkveno učiteljstvo, ki je sicer malo izrečno govorilo o tem zakramentu, vidi v birmi dopolnitev zakramenta sv. krsta. Florentinski cerkveni zbor je leta 1439 izjavil, da je učinek birme v tem, da se z njo daje Sveti Duh za okrepitev, in sicer zato, da bi kristjan pogumno izpovedoval Kristusovo ime. Drugi vatikanski cerkveni zbor ta nauk ponavlja in ga dopolnjuje, ko v dogmatični konstituciji o Cerkvi poudarja, da zakrament birme vernike popolneje zveže s Cerkvijo, jih obogati s posebno močjo Svetega Duha in jim tako nalaga strožjo dolžnost, da kot resnične pričé hkрати z besedo in z dejanjem razširjajo in branijo vero (C 11).

Grb nadškofa Šuštarja:
Spolnjevati božjo voljo.

Vsak kristjan
doživi binkošti

Sveti Duh na neki način deluje tudi v drugih zakramentih, kakšna je njegova posebna vloga v zakramentu birme?

Birma je v posebnem smislu zakrament Svetega Duha. Birma je kot binkošti posameznega kristjana. Kot so apostoli na binkoštni praznik na viden način prejeli Svetega Duha in so v njegovi moči postali Kristusovi oznanjevalci in pričevalci, tako ga na neviden način prejmejo tudi birmanci. Birmovalec pred podelitvijo birme prosi za sedmere darove Svetega Duha in zakrament podeli z besedami: Sprejmi potrditev, dar Svetega Duha. Vse to se birmanci ob pripravi na birmo natančno učijo, a bojim se, da to kaj hitro pozabijo ali jim ne pomeni veliko.

Ali ni že Sveti Duh sam skrajda neznana in pozabljena božja oseba, o kateri tudi odrasli kristjani ne vedo veliko več kot ime?

To nam katoličanom v zadnjem času precej glasno očitajo pravoslavni. V njihovi teologiji in oznanjevanju, posebno pa v njihovem bogoslužju je več govora o Svetem Duhu kot pa v katoliški Cerkvi. Pokojni kardinal Avguštin Bea, nekdanji profesor sv. pisma in prvi predsednik tajništva za edinost kristjanov, je nekoč dejal „Dobro je, da slovesno obhajamo binkoštni praznik, da se vsaj takrat spomnimo, iz česa živi Cerkev.“ Mislim, da sta ravno priprava na birmo in birma sama ugodna priložnost, da v Cerkvi nekoliko dopolnimo zamujeno in osvežimo pozabljeno o Svetem Duhu, ki oživlja Cerkev.

Sadovi zakramenta

Birma je bila vedno družinski dogodek in župnijski praznik. Kako pa mislite, da zakrament učinkuje na birmanca samega? Kaj ima od tega?

Kaj ima birmanec od zakramenta, kako se bodo darovi in sadovi Svetega Duha pokazali v njegovem življenju, tega statistično seveda ni mogoče ugotavljati. Kako birmanci zavestno doživijo ta zakrament, je odvisno od priprave, od osebnega sodelovanja birmancev in njihovih družin ter od pomoči župnijskega občestva. Izogi-

bati se je treba predvsem tega, da bi bila birma le zunanja slovesnost, ki bi zakramentalno dogajanje skoraj preplavila in ga udušila. Tudi ni prav, če je birma samo izreden dogodek, ki ostane nekako osamljen, čeprav v lepem spominu, in v življenju nima posledic ter z osebnim prepričanjem in odločanjem ni dovolj notranje povezan. Kjer v družini ni prave vernosti in starši in tudi birmanec sam gledajo na birmo kot na neko zunanjo dolžnost, ki jo je treba izpolniti, ker je to pač navada in da potem pri cerkveni poroki ni sitnosti, tam seveda birma ostane nekaj tujega v življenju. Bistveno vprašanje je torej, ali je birma izraz življenjske vernosti, njeno potrdilo in poživitev njene rasti in zorenja.

Kjer bi bila priprava na birmo pravilna in dobra in kjer bi birmanci in njihove družine zakrament notranje doživeli, bi jih morala potrditev s Svetim Duhom potrditi v njihovem verskem prepričanju in življenju. Povezanost s Cerkvijo in odločenost za krščansko življenje bi morali postati močnejši in globlji. Vsi, dušni pastirji, starši in birmanci, se moramo spraševati, zakaj ni tako. Verjetno imamo pri tem vsak svoj del odgovornosti. Sveti Duh ne deluje samodejno in človeka ne sili, temveč pričakuje njegovega svobodnega sodelovanja.

V čem, mislite, bi se moralo po-

kazati to sodelovanje?

V zavzetem osebnem verskem življenju in v tem, kar omenjajo in nakazujejo darovi in sadovi Svetega Duha. Za modrost in umnost, za pameten svet in moč, za vednost, pobožnost in božji strah mora človek moliti, saj so to v resnici darovi Svetega Duha. A mora si zanje tudi sam prizadevati in tega, se mi zdi, je vedno manj. Morda o tem tudi premalo govorimo, mlade k temu premalo spodbujamo in od njih premalo zahtevamo. Res je sicer, da so med mladimi taki, ki se ob zahtevah, ki jih postavljajo kateheti in dušni pastirji, radi izmaknejo in gredo udobno pot manjšega odpora, s tem pa seveda tudi slabše priprave na življenje. Zato je sodelovanje mladih v poglobitvi in v zorenju njihove vere in krščanskega življenja po birmi eno osrednjih vprašanj in nalog vse pastoralne dejavnosti. To velja toliko bolj, če upoštevamo ne le darove, temveč tudi sadove Svetega Duha, kot so ljubezen, veselje, mir, dobrotljivost, zvestoba in še drugi in sploh to, kar apostol Pavel uči o življenju v božjem Duhu. O tem bi morali več govoriti in določeneje pokazati, v čem obstaja posebnost, bogastvo, lepota in sreča krščanskega življenja.

Kakšno je stališče slovenskih škofov v zvezi s starostjo birmancev?

Vprašanje starosti birmancev je staro toliko kot zakrament bir-

me same in tako razširjeno kot katoliška Cerkev po svetu. Mnenja se močno razhajajo in segajo od tistih, ki zagovarjajo stališče, da bi morali deliti birmo takoj po krstu malim otrokom, ker je birma dopolnitev krsta, pa do onih, ki zahtevajo polnoletnost, češ da je birma zakrament odraslih kristjanov in krščanske zrelosti z vsemi vmesnimi stopnjami. Za vsako mnenje je mogoče navajati teološke, pastoralne, katehetske in psihološke raz-

lage. V Sloveniji je birma večinoma v zadnjih štirih letih osemletke. Kot splošno pravilo velja, naj bi birmanec obiskoval vsaj štiri leta rednega verouka. Seveda so vse te zahteve in merila, tudi če so zaradi enotnosti v dušnem pastirstvu obvezna, le relativne vrednosti. Izkušnja kaže, koliko je odvisno od kateheta in duhovnika, od verouka in od otrok, pa tudi od družin in verskega okolja, v katerem mladi živijo.

SVETI FRANČIŠEK ASIŠKI

O sveti Frančišek,
kadar zazvonil večer je v vas,
smo se otroci za našo hišo igrali
in takoj smo te spoznali,
ko si priskakljal med nas...

Ti si bil naš najmlajši bratec...
Kako so te naše sestrice ljubkovale
pod sladkim večernim nebom!...

Potem smo plesali,
pod tihimi zvezdami
vsi čisti, vsi mali...
(Naše sestrice so imele zlate lase...)

Oh, vrni se, vrni se,
sveti Frančišek,
saj se bodemo še igrali —
in takoj te bomo spoznali,
ti naš najmlajši bratec!...

Ko pride zopet maj
v naše gaje,
o vem, da tvoj smehlaj
prižgé nam čudežne sijaje
našega detinstva —

in bodemo romali skozi tiho polje
 v večerno zarjo
 in bomo dejali, da gremo v božje naročje...
 da nesemo Gospodu vsak po eno belo jagnje...
 Nič ne marajmo, če pravijo ljudje: to je otročje —
 mi gremo v božje naročje — — —

Anton Vodnik

Frančišek Asiški

HVALNICA STVARSTVA

Najvišji, vsemogočni, dobri
 Gospod,

tebi hvala, slava
 in čast in ves blagoslov.
 Tebi, najvišji, edinemu pristoje
 in nihče ni vreden
 tebe imenovati.

Hvaljen, moj Gospod,
 z vsemi tvojimi stvarmi,
 posebno s soncem, velikim bratom,
 ki razsvetljuje dneve in nas.
 Lepo je in v velikem sijaju žari.
 Tebe, najvišji, odseva.

Hvaljen moj Gospod,
 v bratu večeru in zvezdah;
 ustvaril si jih na nebu
 jasne, dragocene in lepe.

Hvaljen moj Gospod,
 v bratu vetru in zraku,
 v oblačnem in jasnem,
 sploh vsakem vremenu,
 s katerim ohranjaš svoje stvari.

Hvaljen, moj Gospod,
 v našem bratu ognju,

v katerem nam noč razsvetljuješ.
Lep je in vesel
in krepek in močen.

Hvaljen, moj Gospod,
v naši sestri zemlji,
ki kakor mati nas hrani
in nam gospodinji,
in prinaša različno sadje
in pisane rože z zelenjem.

Hvaljen, moj Gospod,
v onih,
ki zaradi tvoje ljubezni odpuščajo
in prenašajo slabost in trpljenje.
Blagor njim, ki ostanejo v miru,
zakaj ti, najvišji, jih boš kronal.

Hvaljen, moj Gospod,
v naši sestri smrti,
ki ji nihče v življenju ne uide.
Gorje njim, ki umrjejo v smrtnem
grehu,

a blagor njim, ki počivajo
v tvoji najsvetlejši volji,
zakaj draga smrt
jim ne bo mogla storiti žalega.

Hvalite in poveljučite mojega
Gospoda
in zahvalite se mu
in služite mu
v veliki ponižnosti.

Prvedel Vital Vodušek

ZAKRAMENT INTIMNOSTI

Pri Tebi hočem biti dolg trenutek,
o, Jezus, najbolj bližnji zakrament!
Za rane nepotrpežljive duše
zdravila prosim Tebe, vir veselj.

Da bodo „tisti z mano“ verovali,
da biti s Tabo ni nikdar težko;
da vežeš kraje s časi, čase s kraji
in najino prostost s prijateljstvom.

Morjé na okno trosi cvet daljave,
galeb od vetra Tvojega vrešči.
Kot on še jaz bi rad se vzpel v oblake,
veselo Vate razprostrtih kril.

Da bodo „tisti z mano“ verovali,
da svet je ves iz Tvojih rok za nas!
Iz ljubih rok, z žebliji zaznamovanih,
s krvjo nepremagljivega Sreća.

Vladimir Kos

Misijonski pogum

Za letošnjo misijonsko nedeljo je Janez Pavel II. opozoril na skušnjavo, ki je vsaki škofiji, župniji ali redovni skupnosti prav blizu: da bi se namreč „umaknili sami vase, da bi se zaprli vase in misijonsko gorečnost izčrpali ob reševanju svojih lastnih problemov“.

Kakor se včasih obregnemo ob delovanje misijonarjev iz preteklosti, češ da so po svetu nosili evropsko kulturo in jo „prodajali“ obenem z evangelijem, s tem pa napravili misijonskim narodom Cerkev kot nekaj tujega, jim je treba priznati nekaj, česar morda danes pogrešamo: to je pogum.

Na žalost, tisti klasični misijonski poizkusi, ki so na Kitajskem povezani z imenom Ricci in v Indiji z imenom De Nobili, so šli po vodi. Obredni boj je zavrnil misijonsko delo. Pred sto leti se je začelo na novo, a — tako pravimo danes — na napačni način. Vse razpravljanje, ali bi imeli danes katoliško Kitajsko in katoliško Indijo, če bi zmagala Riccijeva in Nobilijeva metoda, je brezpredmetno. Od Benedikta XV. Cerkev jasno uči, danes je razumljivo vsakemu laiku: ponesti je treba evangelij tja, kamor še ni prišel, in mlada Cerkev se mora vrasti v kulturo, med katero je misijonar prišel.

Ne zamerimo misijonarjem pre-

teklosti, če so imeli premalo vpregleda v „pogansko (ne)kulturo“ in preveč strahu za čistost evangelija. Morda bomo danes napravili napako v kakšni drugačni obliki.

A misijonarji preteklosti nam morajo biti vzor v nečem, kar danes spodjeda misijonsko delo: imeli so pogum.

Kot sv. Pavel so šli v neznani svet, „v nevarnostih na morju, v nevarnostih na kopnem“ in v vedni pripravljenosti, da v nekaj letih dokončajo svoj misijon, ker bodo podlegli ali smrtonosni boleznimi ali z mučeništvom zapečatili svojo misijonsko gorečnost. Mnogi so umrli že na dolgi vožnji, mnogi v nekaj letih ali celo mesecih. A vendar so odhajali z nepopisnim pogumom.

Morda se bodo čez petdeset let vprašali, ali je res bilo najboljšje, da danes misijonarji prihajajo na dopust vsakih pet let ali celo vsaka tri leta. „Stari“ misijonarji so odšli z zavestjo, da se ne vrnejo več. Njihova želja, ostati v misijonu do smrti, se je družila z željo po mučeništvu. Bili so pionirji brez primere. Tudi v slovenski zgodovini imamo ne le Barago in Knobleharja, ampak celo vrsto imen, katera že pozabljam. Neustrašeni, čeprav brez vseh modernih sredstev, resnično le „s križem v roki“, kar danes imenu-

jemo romantično misijonstvo.

Bogu bomo hvaležni, če bi nam „romantično misijonstvo“ dalo tisto, kar nujno potrebujemo danes.

So še kraji, kjer je delo pionirsko. Če prelistavamo samo poročila naših slovenskih misijonarjev v Katoliških misijonih, nam je dan za to dokaz. A vendar danes ni treba poguma, da kdo gre na pot. Saj vsi potujejo z letali. Ni nevarnosti pred „divjaki“, teh je v krščanskih deželah več kot v „poganskih“. Ni se treba bati bolezni, ker so tudi za tropske zdravila, celo proti gobavosti. In še vseh drugih strahov ni več.

Pač pa sta predvsem dva strahova. Prvi je pognal iz napačne presoje: saj je misijon tudi v New Yorku in Parizu in Buenos Airesu in sami Ljubljani. Ni dvoma, da je potrebno apostolsko delo povsod. A nekaj drugega je graditi mlado Cerkev, ki šele nastaja. Tu ne gre

za renovacijo nečesa stoletnega, ampak za gradnjo čisto novega. Da se mladina za misijone zanima, se morda zaradi neke „eksotičnosti“. Da pa ne gre v misijone, je morda glavni zadržek že masovna miselnost: saj nima pomena, misijon imaš doma.

V letošnji misijonski spodbudi hoče Janez Pavel II. spodbiti predvsem ta pomislek: „izolacija in sebični umik“, tako pravi, sledi iz te napačne, necerkvene miselnosti. Spominja na encikliko Pija XII. „Fidei Donum“ iz leta 1957. In še pristavlja: dasi je enciklika imela v mislih predvsem Afriko, kjer se prav zdaj odloča prihodnost Cerkve, hoče papež, da klic velja za vse misijonske dežele. Pogumno moramo preko te zaljubljenosti v svoje probleme, preko te apostolske blokade, ki jemlje mladini misijonski pogum.

Drugi strah pa je tale: Včasih

je bil misijonar kot pionir v središču misijona, bil je vodja misijona. Danes se mora umakniti v držo služabnika. Večina škofov je domačinov. Žal je redkokje zadostno število duhovnikov. Zato je po svojih obiskih v Afriki papež vedno popravljal napačno misel: naj vse opravijo domačini in prosil za misijonarje. V letošnji poslanici prosi vse škofove za pomoč in jih opozarja na odgovornost za vso Cerkev. Čim več bodo dali, tem bolj bodo sami obogateli. Sodobni misijonarji, redovniki ali škofijski duhovniki pa se morajo sprijazniti, da puste ne le svoj dom, pustiti morajo svojo omiko in priti služiti v drug svet, pod drugim škofom, ki ima drugačno omiko, drugačen jezik, drugačno mentaliteto. Da to kdo sprejme s srcem, mora biti pogumen. Papež ponavlja, da to služenje ni enostransko: enj dajejo, drugi prejemajo. Obojni se bogate, vsak na svoj način. In še to pristavlja, da ta poziv ne velja samo za škofije, ki imajo preveč duhovnikov, ampak za vse. „Vsa Cerkev je misijonarska“, tako so rekli in zapisali koncilski očetje. Kar v letošnji poslanici govori Janez Pavel II., je samo nadaljevanje klika Cerkve, ki se ponavlja od prve svetovne vojne sem. Človek se vprašuje, kako to, da se mora še ponavljati, da moramo še imeti misijonsko nedeljo, da se vsaj takrat spomnimo, da moramo še čakati na nekatere, da vlečejo misijonski „voz“, ko je vendar odgovornost nas vseh.

Če bomo premagali ta dvojni

MOLITVENI NAMEN ZA OKTOBER

Splošni: Da bi se kristjani po zgledu svete Terezije Avilske bolj posvečali premišljevanju in molitvi.

Misijonski: Da bi narodi, ki so se doslej imenovali „misijonsko ozemlje“, postali misijonarski glede drugih dežel.

ZA NOVEMBER

Splošni: Za katoličane, ki jih je zapeljal napredek sodobne materialistične in porabniške družbe in so izgubili čut za Boga in za svojo večno uso-do v onstranski slavi.

Misijonski: Da bi „ljudska vernost“ pomagala k napredovanju krščanskega življenja, še posebej v apostolskih vikariatih in prefekturah Latinske Amerike.

strah, ali dvojni razlog, ki hromi pogum, ki ga občudujemo na misijonarjih „romantične dobe“, se utegne zgoditi, da bodo najbolj pogumni mladi ljudje, ki bodo šli v misijone, dalj pobudo, da se v starih krščanskih deželah, ali tudi le „krščanskih“ deželah znova napolnijo izpraznjena semenišča.

Franc Sodja CM

Vera - da, Cerkev - ne

„Verujem v enega Boga, Očeta vsemogočnega..., in v enega Gospoda Jezusa Kristusa..., in v Svetega Duha..., in v eno, sveto, katoliško in apostolsko Cerkev.“ Ena in ista vera v troedinega Boga in njegovo odrešenjsko delo se torej nadaljuje v veroizpovedi v Cerkev in njeno poslanstvo. Tudi Cerkev je predmet in skrivnost vere, čeprav na drugačen način kakor troedini Bog. Hkrati je Cerkev tudi mati vernih. Po znanih Tertulijanovih besedah nihče ne more imeti Boga za očeta, kdor nima Cerkve za mater. Cerkev je dalje občestvo vernih, v mišljenju ljudi večkrat kar v tem smislu, da imajo zunanjo pripadnost k Cerkvi za znamenje vere, tiste pa, ki so zunaj Cerkve, imajo za neverne. Vera in Cerkev torej iz več razlogov spadata skupaj in ju ni dovoljeno ločiti. Kaj naj torej pomeni gornji naslov?

Z besedami „vera da, Cerkev ne“ je mogoče na kratko označiti pojav v domala vseh evropskih zahodnih deželah in tudi v Združenih državah Severne Amerike, v Kanadi in v Latinski Ameriki, čeprav v precej različnih oblikah. Katoličani (govorili bomo le o teh, čeprav pojav poznajo tudi druge krščanske Cerkve), ki so s krstom postali člani Cerkve in morda dobili tudi bolj ali manj temeljito versko vzgojo, so se pozneje oddaljili ali celo ločili od Cerkve, tu

in tam tudi uradno iz nje izstopili, toda ohranili so svojo vero ali vsaj osebno vernost. Med njimi so taki, ki poudarjajo nujno napetost in nasprotje med vero in današnjo Cerkvijo ter trdijo, da so se prav zaradi vere oddaljili od Cerkve.

Obrobni in oddaljeni kristjani, o katerih je tu govor, so torej kristjani posebne vrste. Cerkvi se niso odtujili toliko zaradi nevernosti, verske mlačnosti in opuščanja verskih dolžnosti. Na robu Cerkve ali pa celo zunaj uradne Cerkve in cerkvenega občestva so se znašli zaradi teh ali onih izkušenj, dejstev ali nesporazumov z institucionalno Cerkvijo, njenimi uradnimi predstavniki, morda pa tudi zaradi nasprotovanja določenim naukom, nravnim normam, odločbam in ureditvam Cerkve. Pri tem pa ti ljudje zatrjujejo, da hočejo ostati verni kristjani — večkrat se med seboj tudi povežejo v skupine —, da se ne mislijo oddaljiti od Boga in od Kristusa. V njihovem življenju imajo navadno veliko vlogo sv. pismo, pa tudi molitev in ljubezen do bližnjega. Resno si prizadevajo za oblikovanje svojega življenja po božji volji. Nekateri tu in tam hodijo še k maši in prejemajo zakramente, drugi pa so zakramentalno življenje popolnoma opustili.

Če skušamo pojav teh obrobni ali „necerkvenih“ kristjanov nekoliko поблиže razloževati, se po-

kažejo skupine, kj jih je mogoče na kratko takole označiti:

Vernost da, Cerkev ne

1. Vernost da, Cerkev ne. Verniki, ki so bili nekoč krščeni in vzgojeni v katoliški Cerkvi, so se sčasoma in iz različnih razlogov tako zelo oddaljili od svoje Cerkve, da je njihova vera postala le še bolj ali manj vsebinsko nedoločena subjektivna vernost. Verske resnice o Bogu in človeku in nekatera npravna načela so si prilagodili po svoje, odklanjajo pa cerkveno učiteljstvo in avtoriteto Cerkve, pa tudi Cerkev kot zakramentalno občestvo in kot ustanovo s svojimi posebnimi službami. Večkrat so pri njih nauki iz sv. pisma in krščanske resnice pomešane z nauki in prvinami iz nekrščanskih verstev, filozofij in ideologij, tako da je vsebina njihove vernosti nekakšna mešanica različnih prvin. Tudi če niso uradno izstopili iz Cerkve, so si tako zelo prikrojili svojo osebno vernost, da v njih skoraj ni mogoče več prepoznati katoliškega vernika, za kar tudi sami nočejo veljati.

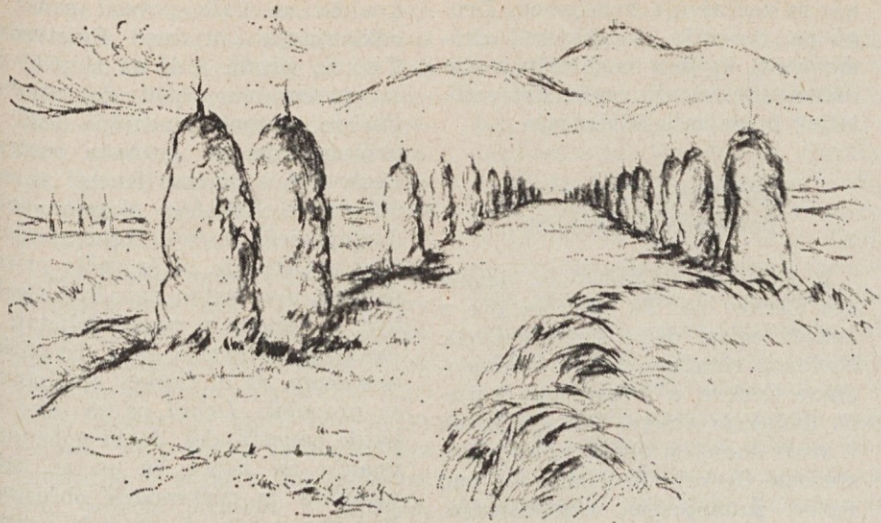
Vera da, Cerkev ne

2. Vera da, Cerkev ne. Druga skupina obsega ljudi, ki v glavnem sprejemajo nauk Cerkve in vsebinsko verskih resnic, kakor jih razlaga Cerkev, odklanjajo pa Cerkev kot družbeno ustanovo in kot življenjsko občestvo. Zanje ima Cerkev kvečjemu le neki „funkcionalni“ pomen. Posreduje jim verske

resnice, božjo besedo, nekdam jim je podelila tudi krst, prvo obhajilo, birmo in morda so se še cerkveno poročili. V življenju pa s Cerkvijo nimajo več stika in niso povezani s cerkvenim občestvom, pač pa večkrat med seboj v malih skupinah. Kako močna, notranje bogata, živa in življenjsko učinkovita je njihova vera, je seveda osebno vprašanje posameznika in je odvisno od mnogih zunanjih in notranjih okoliščin.

Kristus da, Cerkev ne

3. Kristus da, Cerkev ne. V to skupino spadajo kristjani, ne samo tisti, ki so bili krščeni v katoliški Cerkvi, ampak tudi v drugih krščanskih Cerkvah ali pa sploh niso bili krščeni, ki se močno zanimajo za Kristusa in se navdušujejo zanj. Morda se tudi zelo resno trudijo za hojo za Kristusom, kakor pač Kristusa sami razumejo in si ga razlagajo; imajo tudi bogato versko in molitveno življenje, a Cerkev v njeni današnji konkretni obliki odklanjajo. Posebno med mladimi je pred kakimi 15, 20 leti nastala močna struja, ki je odločno izpovedovala: Kristus da, Cerkev ne. Seveda so na Kristusa navadno gledali predvsem kot človeka in ga precej drugače pojmovali kot pa Cerkev. Številni teologi in sociologi so že skušali analizirati ta pojav in najti teološke, psihološke, sociološke in splošno človeške razloge zanj. Tudi škofijske sinode, škofovske konference in 4. simpozij evropskih škofov v juni-

Notranjska pokrajina z ostrnicami (Lojze Perko)

ju 1979, ki je razpravljal o mladini in veri, so temu pojavu posvetili svojo pozornost.

Krščanstvo da, Cerkev ne

4. Krščanstvo da, Cerkev ne. Razlika med to skupino in prejšnjo obstaja zlasti v tem, da tisti, ki poudarjajo krščanstvo, Cerkev pa odklanjajo, sprejemajo bistveni občestveni značaj vere v Kristusa in se zavedajo, da vernost ni le osebna in zasebna zadeva. Zavračajo pa Cerkev kot konfesionalno ustanovo. Prav tako jim razlike med različnimi krščanskimi cerkvami niso dosti mar. Navdušujejo se za eno Kristusovo Cerkev. Dogmatične razlike v nauku, razlike v ureditvi Cerkve, v cerkveni

disciplini in v zakramentalnem življenju zanje nimajo nobenega posebnega pomena. Zato se tudi brez težav udeležujejo bogoslužja v tej ali oni Cerkvi. Čutijo se kot člani ene krščanske, Kristusove Cerkve, ki jo pa konkretno sami oblikujejo. Po nagnjenju in krajevnih okoliščinah si izbirajo po osebnem okusu med prvina; različnih krščanskih Cerkva. Kar jih družijo, so predvsem Kristusova oseba, božja beseda, osebna vernost in iskrenost v hoji za Kristusom, dejavna ljubezen do bližnjega, posebno do ubogih in brezpravnih, in tesna povezanost med seboj. Nekateri vidijo v teh skupinah, ki so razširjene posebno v deželah z različnimi krščanskimi Cerkvami, veliko ekumensko upa-

nje za zedinjenje kristjanov. Drugi pa govorijo o „divjem“ ekumenizmu, ki je v nasprotju s stališčem odgovornih cerkvenih voditeljev in ga zato odklanjajo.

Kristusova Cerkev da, današnja Cerkev ne

5. Kristusova Cerkev da, današnja Cerkev ne. Ta skupina gre v nekeem oziru dalje kot prejšnja. Navadno ostaja v mejah konfesionalne Cerkve, a težave ima z nje-no današnjo obliko. Očitajo ji, da v svoji današnji obliki ni več Kristusova Cerkev. Spotikajo se nad njeno zunanostjo, organizacijo, hierarhično strukturo, oblastnostjo, centralizmom, povezanostjo z določenimi svetnimi ustanovami ali oblikami družbenega reda, nad njenim klerikalizmom, triumfalizmom, zakramentalizmom, nad posameznimi njenimi določbami, ureditvami in zapovedmi in še nad drugimi stvarmi, o katerih je zadnja desetletja veliko govora v številnih kritikah Cerkve. Ti kristjani, med katerimi je tudi mnogo zelo vernih osebno poštenih in v ljubezni do bližnjega resnično nesebičnih, bi radi prenovili današnjo Cerkev, da bi postala spet bolj Kristusu zvesta, bolj podobna prvi Cerkvi, bolj duhovna, bolj občestvena in bratska, bolj uboga in ponižna, bolj odprta in v službi ljudi, posebno ubogih, zapostavljenih in preganjanih. Sklicujejo se na drugi vatikanski cerkveni zbor, ki je dal veliko pobud za prenovo Cerkve. Prizadevanje za prenovo Cer-

kve se ne kaže povsod samo v odklanjanju „pristine“ Kristusove Cerkve, včasih tudi na skrivaj in v ostriem nasprotju do uradne Cerkve, ampak mnogokje tudi v prizadevanju za prenovo znotraj Cerkve in v pripravljenosti za sodelovanje. Nekatere skupine podarjajo celo še bolj tesno povezanost s Cerkvijo in še večjo prizadevnost v občestvu današnje Cerkve, a vendar v nezadovoljstvu z današnjo Cerkvijo in z izrazitim namenom, da bi Cerkev spremenili in prenovili. Drugi pa so tako upanje opustili, češ, da ni nobenega upanja na uspeh in so se zato umaknili iz cerkvenega občestva. Podobne pojave je mogoče opazovati tudi v protestantskih Cerkvah.

Za vse te skupine kristjanov, ki so se oddaljili od Cerkve, je značilno, da hočejo biti in ostati verni, nekateri celo v izrazito krščanskem smislu, a da ne vidijo in ne najdejo svojega mesta v konkretni zgodovinski Cerkvi kot družbeni in organizirani ustanovi. Razlogi, zakaj Cerkve odklanjajo, so zelo različni. Končni učinek pa je vedno isti: Cerkev ne. Vendar odklanjanje Cerkve ali razdalja do nje ni vedno enaka, marveč dopušča več stopenj. Ker ne gre za abstraktno in teoretične razmerje do Cerkve, ampak za življenjske odnose, kjer ima osebno izkustvo veliko vlogo, je ta odnos odvisen od zgodovinskih, krajevnih in osebnih razmer, sprememb in razvoja. Za pravilno presojanje tega pojava je treba torej ugotoviti, ali gre za načelno teološko vprašanje,

kot je npr. individualistično pojmovanje vere in osebnega odnosa do Boga in do Kristusa, ali pa bolj za odklanjanje konkretne zgodovinske oblike Cerkve zaradi strukture, ureditve, nastopanja, delovanja, ali le zaradi slabih osebnih izkušenj s predstavniki cerkvene hierarhije ali članj Cerkve.

Ker ločitev vere in Cerkve, razdvajanje med vero v Boga in Kristusa ter vero v Cerkev, poudarjanje povezanosti s Kristusom in zavračanje povezanosti z uradno Cerkvijo nikdar ne more biti prava rešitev, so teološka in pastoralna vprašanja v zvezi s tem pojavom tem večjega pomena. V deželah, kjer je pojav zadnja leta postal vedno močnejši in je vedno več vernih kristjanov bolj ali manj zunaj Cerkve, teologi in tudi predstavniki cerkvene hierarhije ter sinod tem vprašanjem in nalogam posvečajo veliko pozornost.

Glavne teološke in pastoralne naloge so tele:

Teološke in pastoralne naloge

1. Ugotoviti je treba čimbolj trezno in nepristransko vzroke za pojav kristjanov, ki hočejo biti verni brez Cerkve in zunaj nje. Kot poudarjajo domala vsa raziskovanja o nastajanju tega pojava, so vzroki na obeh straneh: na Cerkvi kot ustanovi in občestvu, njenih uradnih predstavnikih in vernikih, kakor tudi na kristjanih zunaj Cerkve. Nedvomno nekateri vzroki izvirajo iz nesporazumov in iz napačnega teološkega pojmo-

vanja krščanstva, vere, Cerkve in osebne vernosti. Vzroke pa je treba iskati prav tako v človeških in krščanskih pomanjkljivostih na obeh straneh. Dokument o Cerkvi v razumevanju današnjega človeka, ki so ga sprejele švicarske škofijske sinode, poudarja, da si morata Cerkev in kristjani zunaj Cerkve pri izpraševanju vesti postavljati najprej vsak svoja vprašanja.

Cerkev se mora vprašati, ali ljudje, ki iskreno iščejo, najdejo v njej Jezusa Kristusa, ali pa je morda Cerkev preveč zaprta vase in kaže premalo preko sebe na Kristusa; ali v cerkvenem oznanjevanju verniki odkrijejo Kristusa in v cerkvenem bogoslužju najdejo njegovo navzočnost; v koliki meri si Cerkev prizadeva, da bi v svojem delovanju in nastopanju res verodostojno izražala Kristusov nauk; ali cerkvene ustanove in ureditve niso morda ovira, da bi v Cerkvi našli in doživeli pravo občestvo v Kristusovem duhu.

Kristjani zunaj Cerkve pa naj pri sebi razčistijo in dajo odgovor na tale vprašanja: a) ali priznajo in upoštevajo načelno neoločljivost krščanske vere in cerkvenega občestva, kakor jo utemeljuje in zahteva evangelij; b) v koliki meri je razlog za oddaljitev od Cerkve in za odklanjanje Cerkve treba iskati v resničnih pomanjkljivostih uradne Cerkve in cerkvenega občestva in v koliki meri je treba razloge iskati tudi v sebičnosti, ošabnosti in pomanjkanju solidarnosti in zavračanju bratske povezanosti pri kristjanih zunaj Cerk-

ve; c) kje in kdaj prizadevanje za osebno svobodo v izražanju in življenju vere znotraj Cerkve preha-ja v samovoljno prirojavanje ve-re in krščanstva po svojem okusu; č) ali se kristjani zunaj Cerkve zavedajo, da je oznanjevanje e-vangelija in zakramentalno življe-nje možno le v Cerkvi — kako to-rej hočejo biti kristjani brez Cer-kve; d) ali kristjani, ki zavračajo Cerkev zaradi njenih pomanjklji-vosti, ne zahtevajo od članov Cer-kve preveč, od sebe pa premalo in si za prenovo Cerkve ne prizade-vajo na pravi način. Oddaljitev od Cerkve je sicer najlažja, a hkrati tudi najslabša rešitev.

2. Druga naloga je teološka po-globitev in razjasnitev notranje povezanosti med Kristusom, ki je pot, resnica in življenje, in med Cerkvijo kot vidno družbeno usta-novo. V kakšnem smislu je mogo-če razločevati med Kristusom in Cerkvijo, kakšno je razmerje med zgodovinsko Kristusovo osebo in današnjo Cerkvijo? V kakšnem smislu Cerkev v vsem, kar ozna-nja, ukazuje in odloča, predstavl-ja in ponavzoča Kristusa? Kakšna je naloga Cerkve kot ustanove pri uresničevanju Kristusovega zveli-čavnega načrta v našem svetu in pri ponavzočanju Kristusa med ljudmi? Na kakšen način more Cerkev to nalogo spolnjevati čim-bolj prepričljivo in verodostojno?

3. Tretje vprašanje je, kakšne subjektivne razloge more imeti kristjan v svoji vesti, da se odloči za vero, za Kristusa, morda celo za zavzeto hojo za Kristusom, Cer-

kev pa zavrača in morda celo misli, da jo zaradi zvestobe do Kristusa mora odklanjati. Po katerih krite-rijih je mogoče presoјati kristja-ne zunaj Cerkve in jih soditi v njihovi subjektivni vernosti? Ali je možno, da Cerkev o veri in ver-nosti kristjanov zunaj Cerkve iz-reče sodbo in obsodbo, ker so se ločili od vidnega cerkvenega ob-čestva? Kdaj je mogoče govoriti o heretiki in shizmatiki in kdaj je morda treba govoriti o nekakš-šni „anonimni cerkvenosti“ krist-janov zunaj Cerkve, podobno ka-kor je danes govor o anonimnih kristjanih? Katero Cerkev kristja-ni zunaj Cerkve v resnici odklan-jajo? Ali res pravo avtentično Kristusovo Cerkev, ali pa le spa-čeno in skvarjeno podobo Cerkve, ki jim je znana iz delnih osebnih izkušenj, iz nepoučenosti ali eno-stranskega poznanja Cerkve?

4. Četrto vprašanje je, kakšno naj bo človeško in pastoralno za-držanje Cerkve, njenih uradnih predstavnikov in navadnih članov do tistih, ki pravijo: Vera da, Cer-kev ne, in živijo po tem načelu. Nedvomno ne moremo ostati do tega pojava brezbrizni, kakor da bi bilo vseeno, ali pride v življenju do veljave notranja povezanost med vero in Cerkvijo ali ne. Toda obsojanje vernosti same zunaj Cerkve gotovo ne bi bil pravilen odgovor. Cerkev mora kazati razumevanje in potrpežljivost, priza-devanje za prijateljske stike, za odkrit pogovor in za sodelovanje na različnih področjih. Vsiljevanje Cerkve in kakršnokoli prisiljeno

vključevanje v cerkveno občestvo in življenje ne pride v poštev. Tem večjega pomena pa je zavest povezanosti v skupni veri v Kristusa, v skupnem prizadevanju za hojo za Kristusom in v pričevanju zanj v ljubezni in življenju. Tistim, ki so zunaj Cerkve verni, se mora pot v cerkveno občestvo odpreti iz

njihove notranje sredine, iz njihove povezanosti s Kristusom. Čim pristnejša je vera v Kristusa in krščansko življenje v Cerkvi in pri kristjanih zunaj Cerkve, tem večja je verjetnost, da se vsi najdejo v avtentični Kristusovi Cerkvi.

Nadškof Alojzij Šuštar

Cerkev v luči številk

Cerkev je božja ustanova, občestvo vernih, ki jih vodi h končnemu življenjskemu cilju. Zato se njeno delo in uspehi ne dajo izmeriti s številkami, statističnimi tabelami in diagnozami. Vendar se poslužuje tudi teh sredstev ter

vernikom in svetu posreduje vse, kar se da izmeriti s številkami. Zato objavi vsako leto svoj statistični pregled.

Število katoličanov

Koliko je katoličanov v sodobnem svetu, je težko povedati. Število krščenih in vpisanih v krstne knjige ter odšteti umrli in odpadli še ne povedo vsega. Niso vsi krščeni resnični katoličani in prav tako se ne more reči, da tudi med nekrščenimi ne najdemo oseb, ki živijo tako, kot Bog zapoveduje. Srečamo krščene, ki bi hoteli biti katoličani, kot smo to videli ob zadnjem papeževem obisku v Argentini, a ne znajo biti. Manjšina je prisostvovala, zavedajoč se svojega prepričanja, temu primerno obnašala in sodelovala. Večina pa je bila samo fizično prisotna, ker je bil obisk zanimiv in vabljev, ni se pa zavedala svojega prepričanja in temu primerno usmerila svojega vedenja. Bila je duhovno odsoten del fizično prisotne množice. Ta

primer je več alj manj podoba katoličanov naših dni po vsem svetu.

V nadaljevanju navedeni podatki imajo vir v *Annuario Statisticum Ecclesiale* 1979. Se torej nanašajo na leto 1979, a kljub temu še niso zastareli, saj nudijo približen pregled tega, kar je.

Ceni se, da je bilo leta 1979 na svetu 763.644.000 katoličanov ali 17,8 odstotkov prebivalstva sveta. Če vzamemo številko kot tako, je velika, v primerjavi s celotnim številom prebivalstva sveta pa je zelo nizka. Niti ena četrtina človeštva ni vpisana v krstne knjige katoliške Cerkve. To nam pove, kako veliko apostolsko in misijonsko delo ima pred seboj sodobna Cerkve.

Ameriški kontinent šteje 373.102.000 krščenih ali 48,9 odstotkov katoličanov sveta, Evropa 268.434.000 krščenih ali 35,2 odstotkov vseh katoličanov. Številke so v zadnjih letih statične, kar pomeni, da se večajo v skladu z naravnim prirastkom in ni drugega napredka.

Župnije in škofije

Nasproti statičnemu številu krščenih število župnij in vikarij narašča. V letu 1978 jih je bilo 202.723, v letu 1979 pa 205.238, kar pomeni izboljšanje v organizaciji dušnega pastirstva. Misijonskih postaj pa je bilo 86.212 nasproti 70.280 leto prej. Župnij brez stalnega duhovnika je bilo 1.079, a se iz leta v leto zmanjšujejo, težje je pa z nezase-

denimi misijonskimi postajami. Leta 1978 jih je bilo 125, naslednje leto pa 289, kar nam govori o pomanjkanju misijonarjev in domačih duhovniških poklicev.

Število škofij se je v enem letu zvišalo za 16 in so jih v letu 1979 našteji 2.439. Povprečno področje škofije meri 40.318 kvadratnih kilometrov, skoraj za dve matični Sloveniji.

Osebe v uradnem apostolatu

Apostolat je naloga vsakega katoličana, a se je na žalost večina ne zaveda. Poleg tega ima Cerkve za apostolsko delo med verniki in svetom posebej posvečene osebe, škofove, duhovnike in redovnike. Konec leta 1979 je bilo v dušno-pastirskem delu 1.673.787 oseb, od tega 3.775 škofov, 416.336 duhovnikov, 6.676 stalnih diakonov, 73.891 redovnih bratov, 974.682 redovnic in 198.427 katehistov ter katehistinj. V teh podatkih niso vključene številke za 219 škofij. Število škofov se je v enem letu zvišalo za 1,6 odstotka predvsem zaradi ustanovitve novih škofij, dočim je število duhovnikov v zadnjih letih močno nazadovalo. Z ozirom na kontinente je bilo številčno stanje duhovnikov, škofijskih in redovnikov, naslednje:

	1 9 7 4	1 9 7 5
Afrika	17.825	17.137
Amerika	121.040	120.549
Azija	25.923	25.923
Evropa	285.015	252.557
Oceanija	5.796	5.750
	428.599	421.916

1 9 7 7	1 9 7 8	1 9 7 9	Duhovniški in redovniški poklici
17.118	16.844	17.122	
120.435	120.863	119.426	
26.142	26.168	27.055	
249.915	246.916	247.115	
5.663	5.538	5.618	
419.273	416.329	416.336	

V zadnjih dveh letih je število duhovnikov statično ali bolje rečeno, padanje se je ustavilo. V svetovnem poprečju pride na duhovnika 1.834 krščenih, po kontinentih pa so številke naslednje: Afrika 3.302, Amerika 3.124, Azija 2.213, Evropa 1.086, Oceanija 1.013.

Se vedno nazaduje število redovnic z začasnimi in večnimi obljubami. To se dosedaj še ni ustavilo.

Leto	Redovnice
1974	1.032.207
1975	1.017.395
1976	1.005.000
1977	994.150
1978	984.782
1979	974.682

Največji padec števila redovnic so zaznamovali v Ameriki in Evropi, poklici pa naraščajo v Aziji in Oceaniji.

Zapustitve duhovniških poklicev v zadnjih letih nazadujejo. V letu 1974 je zapustilo duhovništvo 3.461 oseb, 1.775 škofijskih in 1.686 redovnih duhovnikov, leta 1979 pa 1.576 oseb, 1.056 škofijskih in 520 redovnih duhovnikov. V petih letih so se zapustitve zmanjšale za 54,5 odstotkov.

V obdobju zadnjih pet let so se posvetitve novih duhovnikov zmanjševale poprečno za 2 odstotka letno, le leta 1979 so se v primerjavi s prejšnjim letom zvišale za 1,3 odstotka. Tega leta je bila posvečenih 5.997 novomašnikov, 3.840 škofijskih in 2.157 redovnikov. Pričakuje se, da se je padec duhovniških poklicev zaenkrat ustavil. Leto največje krize je bilo 1975, ko so našteli po vsem svetu samo 60.142 bogoslovcev. Potem so poklici postopoma naraščali in sicer leta 1976 je bilo 60.368, 1977 61.013, 1978 62.670 in 1979 64.989 bogoslovcev.

Največji porast duhovniških poklicev so v zadnjih letih zaznamovali v Afriki, sledijo Amerika in Evropa. V Evropi posebej izstopajo Avstrija, Portugalska, Anglija, Zahodna Nemčija, Češkoslovaška, Poljska in Španija. Nazadovali so na Malti, v Jugoslaviji, Švici, na Irskem in v Italiji.

Številke nam v nekaterih pogledih pokažejo boleče stanje. Da se bo to spremenilo na boljše, je potrebno delo in prizadevanje vseh katoličanov. Potrebno je pokazati pozitivno prisotnost v svetu in uresničevati božje zapovedi in evangelij tudi v praksi. Katoličani imajo kljub manjšini dolžnost, da postanejo usmerjevalci človeštva in njegove bodočnosti.

Avgust Horvat

Sin človekov

(Nadaljevanje)

Vse doslej smo v svojem domnevanju več ali manj obotavljivo tipali. Če pa svojo sondo usmerimo na področje etičnega, nas začne prevzemati drugačen občutek. Prestavljena na območje dobrega in zlega nam sonda skrivnostno zabrni. Obhajati nas začne občutek neke temne gotovosti.

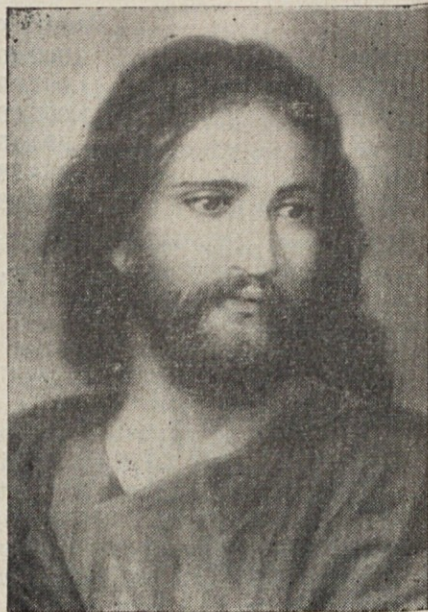
Dopuščamo mogočnost, da smo se v našem dosedanjem domnevanju, kakšen naj bi neki bil tisti kcmaj predstavljeni Človek-Bog, zapovrstjo zmotili. A izključujemo mogočnost, da bi se zdaj mogli zmotiti v nečem, kar je prazhahteva skrivnostne pričujočnosti v nas, ki jo občutimo kot vest. Tukaj čutimo ne samó, da se ne moremo zmotiti, ampak da enostavno ne moremo ne biti nezmotljivi.

Iz te pričujočnosti v nas izžareva avtoriteta, ki jo občutimo kot suvereno, brezkompromisno, nepreklicno. Njenemu skrivnostnemu diktatu se mora ukloniti celó podoba tistega domnevnega učlovečenega Boga. Tako absolutno se javlja v nas, da bi se tistemu Bogu celó uprla, če bi njegov meralni lik ne ustrezal podobi, ki jo kličejo globine naše vesti.

In kaj nam pravi ta mogočna razvidnost v nas? Kakšen je identikit tega neznanca, ki nam ga riše potezo za potezo?

Ta izjemni obiskovalec našega planeta bi moral biti vsekakor dober: nadčloveško dober. Naj bi to pomenilo, da bi moral biti nekakšna božanska dobričina? Ne, zakaj hkrati bi moral biti resnicoljuben: nadčloveško resnicoljuben. Nedvomno bi moral biti usmiljen. A ne tako, da ne bi bil hkrati pravičen. Moral bi biti poln uvidnosti, a vendar ne tako, da ne bi bil iskren. Moral bi biti do kraja gotov samega sebe, a vendar ne tako, da ne bi bil pristopen. Poln božanskega zanosa bi

Učenik (Hoffman)

moral biti, a obenem nezmožen iluzije.

Skratka, pred našimi očmi se zarisuje podoba, ki naj bi utelešala to, kar imenujemo človeški etični vzor.

Kdo bi utegnil ugovarjati, da je takšen človeški etični vzor — dobrota, resnicoljubnost, pravičnost, usmiljenje — fiktiven, češ da dejansko izhaja iz krščanske podzavesti.

Resnica je, da so se v takšen etični vzor zagledali že najbolj žlahtni duhovi poganske antike vsaj petsto let pred Kristusom: naj omenimo samó etos, ki veje iz trideseterice še ohranjenih dram grških tragikov.

Z eno besedo: če je do nepredstavljivega dogodka, da se je namreč Bog učlovečil, res kdaj prišlo, potem imamo vnaprej o

tem vsaj eno gotovost: da je stopila na zemljo Dobrota, Resnica in Pravica.

Ključec bi utegnil vprašati: zakaj pa ne bi bila nastopila Hudo-bija, Laž in Krivica? To vprašanje bi bil samó dovtip, s katerim bi se poigral absurd. A kaj, če bi se bilo to le zgodilo? Potem bi bilo ostalo človeku samó eno: da v skladu z imperativom svoje vesti tistega onstranskega cinika, celó s pomočjo kakšnega Judeža, are-tira, ga tudi po površno izpeljanem procesu obsodi in ga pribije na križ — sam pa se spet vrne v svojo gluho, uporno, ponosno tragiko.

Ne.

Ali je prišla med nas Dobrota, Resnicoljubnost, Pravica ali pa ni prišel med nas nihče.

(Bo še)

Božja beseda

VERSKI NAUK O SV. PISMU

Enotnost sv. pisma

Kljub množtvu piscev in raznolikosti opisanih dogodkov je sv. pismo enotna in celotna knjiga. Ta enotnost ni samo zunanja, temveč tudi notranja, ki izhaja iz vsebine. V sv. pismu Bog pričuje o svojih delih v zgodovini človeštva, o delih, s katerimi je pripravljaj in končno uresničil o-

drešenje ljudi. Uresničenje svojega zveličavnega sklepa začenja s stvarjenjem sveta, nato nadaljuje z obljubami in posegi v zgodovino izvoljenega naroda od Abrahamu do Kristusa. Vsi ti posegi so priprava in preroško napovedovanje Odrešenika vseh narodov in ustanavjanje njegovega mesijanskega kraljestva. V vseh se razodeva moč, ki jih giblje naprej in veže za nove posege, dokler v Kristusu in njegovem delu, besedah, smrti, vstajenju, poslanju apostolov in ustanovitvi Cerkve ne dosepejo do vrha in popolnega smisla. To je poslednja

božja beseda in obenem večna zaveza božja z ljudmi.

Vsi božji posegi so v razmerju drug proti drugemu kakor obljuba in izpolnitev, začetek in dovršitev, kakor priprava in ostvaritev, senca in stvarnost. To jih obenem loči in spaja. Priprava se imenuje stara, izpolnitev pa nova zaveza. Stara zaveza je odprta v novo. V njima Bog, začetnik obeh zavez, izvaja zveličavni načrt, začnši s staro in končavajoč v novi. Nova zaveza daje stari končni in popolni smisel, stara zaveza pa je uvod v novo. Kristus ni samo časovni konec stare zaveze, temveč tudi njegov cilj. V njem se zlivajo in od nje ga se razlivajo vsa zveličavna dela. Učlovečena beseda je prisotna v vsaki božji besedi, in povzroča, da je delo odrešenja enotno in popolno.

Knjige obeh zavez zvesto naznanjajo, oznanjajo in razlagajo odrešenje. Kristus obe zavezi povezuje v eno knjigo. „Vse božje pismo govori o Kristusu in vse božje pismo se izpolnjuje v Kristusu. Vsa stara zaveza je idejna zarja Resnice, ki se je prikazala z vsem svojim sijajem v novi zavezi. Številne osebe, stvari in ustanove sestavljajo mozaične dele veličastne in slikovite Kristusove podobe, ki jo je sam Bog naslikal s človeškimi barvami. Zaradi tega se nobena knjiga in noben stavek ne sme iztrgati iz celote, da se ne bi napak razumel. Obe zavezi se usmerjata druga k

drugi, „da je nova zaveza v stari krita in v novi stara očita“.

Dasiravno je obljuba izpolnjena in je čas priprave s Kristusovim prihodom minil, ima stara zaveza vendar „trajno vrednost“, ker vsebuje neminljivo božje razodetje. „Beseda našega Boga obstane na veke.“ (Iz 40, 8). In „čepprav“ knjige stare zaveze „vsebujejo tudi nepopolne in časovno pogojene stvari“, vendar prinašajo resnice o pravem, svetem in vsemogočnem Bogu, najvišjem gospodarju sveta, o njegovi neizmerni ljubezni in usmiljenju, o človeku, njegovem stanju in pravilnem zadržanju do Boga. Razen tega knjige stare zaveze nagibajo človeka, da sprejme obljubo, ki se je izpolnila v Kristusu. „Karkoli se je namreč poprej napisalo, se je napisalo v naše poučenje, da bi imeli upanje po potrpežljivosti in po tolažbi iz pism“ (Rimlj 15, 4) na „neminljiv, brezmadežen in nevenljiv delež“ (1 Pet 1, 4). Tudi v stari zavezi se torej skriva „skrivnost našega zveličanja“, ki se uresničuje z besedo, katero nam tudi danes oznanja, in z odgovorom vere, ki ga mi dajemo na to besedo.

Odličnost nove zaveze

Kristusova skrivnost je bila sicer že v stari zavezi prisotna; in vendar, kakšna razlika med staro in novo zavezo! Nova zaveza pomeni prihod božjega kraljestva v osebi Jezusa Kristusa. Novozave-

(Ivan Bukovec)

vezno razodetje stopa pred nas strnjeno v živi, konkretni osebi, Jezus Kristus je Bog in človek. O sebi je mogel reči: „Jaz sem pot, resnica in življenje. Nihče ne pride k Očetu, razen po meni“ (Jan 14, 6). Kot Sin božji pojasnjuje Kristus Očetovo bistvo. Kdor torej njega vidi, vidi Očeta. On tudi pošilja in deli Svetega Duha. Kristus je z dejanji in besedami razodel Očeta in sebe in dokončal svoje delo s smrtjo, z vstajenjem in slavnim vnebohodom ter poslanjem Svetega Duha. A to še ni vse. Povišan z zemlje vse priteguje k sebi. On, ki ima

edini besede večnega življenja. V Kristusu se torej uresničuje ves božji zveličavni načrt. Sveto pismo nove zaveze predstavlja večni in božji dokaz teh reči. V njem je odrešilna moč božje besede na odličen način prikazana in izražena. To je glavni razlog njegove odličnosti.

Med vsemi knjigami sv. pisma so evangeliji upravičeno najodličnejši. So namreč glavna priča o življenju in nauku učlovečene besede, našega Odrešenika. Znano je, da v novejšem času razni razlagalci sv. pisma pod vplivom racionalizma izpodbijajo zgodovinsko vrednost evangelijev. Drugi vatikanski koncil je zato v konstituciji o božjem razodetju pojasnil, da moramo glede na nastanek četvernega evangelija po Mateju, Marku, Luku in Janezu razlikovati tri razvojne stopnje. Prvo stopnjo predstavlja vse to, kar je Jezus Kristus v času svojega življenja med ljudmi v resnici storil in učil za njihovo večno zveličanje, do dneva, ko je bil vzet v nebesa. Drugo stopnjo predstavljajo apostoli, ki so po Gospodovem vnebohodu to, kar je on govoril in delal, poslušavcem izročili s tistim popolnejšim spoznanjem, ki so ga bili deležni (Jan 2, 22; 12, 16; 14, 26), ki so jih poučili slavni dogodki v zvezi s Kristusom in jih je razsvetlila luč Duha resnice. Tretjo stopnjo predstavljajo štirje evangelisti. Potem, ko so namreč svebi pisci odbrali nekaj od množine tega, kar je bilo že izročeno ustno ali pismeno, drugo zopet

strnilj v enoto ali razlagali z ozidrom na potrebe cerkvenih občin, kljub temu pa obdržali obliko oznanila, so sestavili štiri evangelije tako, da so nam sporočili, kar je o Jezusu resnično in zanesljivo. Pisali so namreč s tem namenom, bodisi po lastnem spominu bodisi po pričevanju tistih, ki so od začetka bili očividci in služabniki besed — da bi spoznali „resnico“ teh besed, v katerih „smo poučeni“ (prim. Lk 1, 2—3).

Za pristop h Kristusovi skrivnosti in njenemu odrešenjskemu oznanilu so poleg štirih evangelijev potrebni tudi listi sv. Pavla in druga apostolska pisma. Apostolska dela so nadaljevanje tretjega evangelija. Iz njih zvemo, da Kristus svoje odrešilno delo nadaljuje po svoji Cerkvi, ki jo je kot novo božje ljudstvo poklical in zbral. Štirinast listov, ki se pripisujejo sv. Pavlu, je bilo namenjenih cerkvenim občinam ali zasebnim osebam njegovega časa. Za njih razumevanje je neobhodno potrebno, da jih presojava v okviru apostolskega delovanja sv. Pavla, o čemer nas je sv. Luka poučil v Apostolskih delih. Dasi ravno so Pavlovi listi priložnostni spisi, daje apostol v njih rešitve o verskih in nravnih vprašanjih, ki so veljavne za vse čase. Razen teh štirinajst listov je v kanonu sedem listov, ki se navadno imenujejo katoliški listi in se pridevajo apostolom: eden Jakobu, dva Petru, trije Janezu, eden Judu. In končno Razodetje po sv. Janezu. To je od Boga navdihnjena knjiga

kakor vsi prej naštetj spisi. Z njo se smiselno zaključuje sv. pismo. Razodetje je obenem preroška knjiga nove zaveze, ki odpira pogled v prihodnost do drugega Kristusovega prihoda, ko se bo Kristusovo in božje kraljestvo razodelo v svoji dovršeni slavi. Tako nam spisi nove zaveze pojasnjujejo Kristusov pristen nauk, oznanjajo odrešilno moč njegovega božanskega dela, pripovedujejo o začetkih in čudovitem širjenju Cerkve ter napovedujejo njeno slavno dovršenje.

Sveta Cerkev je v službi božje Besede, ki „je meso postala in se naselila med nami“ (Jan 1, 14). Sin božji je bil poslan od Očeta, ki „nas je v njem izvolil pred stvarjenjem sveta, da bi bili sveti in brezmadežni pred njim“ (Ef 1, 4). Zato je Kristus, da bi izpolnil Očetovo voljo, začel na zemlji nebeško kraljestvo in nam razodel njegovo skrivnost ter s svojo pokorščino izvršil odrešenje. Odkril nam je pot v nebesa, kjer naj se dovrši naš obstoj in srečno nadaljuje v večnost. Z vezmi milostj in s prisotnostjo traedinega Boga nam je zagotovil sveto in plemenito življenje na zemlji. Z zakramentalnimi znamenji je želel posvetiti vsak del našega življenja: uvesti nas v občestvo in kraljestvo odrešenih po zakramentu svetega krsta, očiščevati nam vest po sveti pokori, nasičevati nas in darovati Očetu po evharistiji, izpopolnjevati nam vero po birmi, krepiti nas ob smrtni ur po svetem bolniškem maziljenju, posvetiti sam

vir ljubezni in življenja po zakramentu svetega zakona, prepustiti sebe svojemu občestvu po zakramentu svetega mašniškega posvečenja. Poleg tega nam je označil sveto zapoved nove zaveze, zlasti v govoru na gori, s tem, da je izpolnil naredbe stare zaveze in dvignil ves smisel bivanja na raven zakonitosti ljubezni do Boga in do bližnjega.

Božje kraljestvo sije ljudem iz Kristusove besede, dejanj in navzočnosti... predvsem pa se razodeva v sami osebi Jezusa Kristusa, božjega Sina in Sina človekovega. To kraljestvo ima svojo nadnaravno dušo in zakonitost: to je Sveti Duh. Ima svoj program in razglas: to je Kristusova zapoved, zapoved splošne ljubezni. Ima svojo notranjo zgradbo: to je sveta hierarhija, zbrana okrog Kristusovega namestnika in apostolskih naslednikov — škofov. Ima svoje otroke in člane: to so vsi po krstu nadnaravno rojeni, uvrščeni v red Kristusovih duhovnikov po novem kraljevskem zakonu, pravi deležniki samega božanstva. In temu kraljestvu, po božji objubi „ne bo konca“ (Lk 1, 33). Ta podoba o skrivnosti božjega kraljestva se dviga iz celote svetega pisma in zajema vso zgodovino, njen začetek in njeno dovršitev. Jezus je „veselo oznanilo o kraljestvu“ (Mt 4, 25) navezal na starozavezno preroško pojmovanje mesijanske skrivnosti. V luči njegovega označila vidimo, da se je božje kraljestvo z njim začelo in da se na skrivnost in viden način razvija

in raste. To kraljestvo je univerzalno, odrešenjsko, religiozno in eshatološko. Ni plod zgodovinskega razvoja, ne izhaja iz človeških moči, ampak je dar božji, ki ga je treba iskati in zanj prositi (Mt 6, 10). Cerkev, ki je obdarjena z darovi svojega ustanovitelja in se zvesto drži njegove zapovedi ljubezni, ponižnosti in zatajevanja, prejema poslanstvo, da oznanjuje in vzpostavlja Kristusovo in božje kraljestvo med vsemi narodi.

Kristusovo telo

Božje kraljestvo, polno milosti, resnice in svetosti, se v sv. pismu predstavlja kot ovčja staja, božja njiva, božja zgradba, nebeški Jeruzalem in čista Kristusova zaročnica. Zlasti je opisano pri sv. Pavlu kot „Kristusovo telo“, ki se uresničuje s sv. krstom, velikonočno skrivnostjo novega rojstva, da v občestvu vseh članov, zedinjenih s Kristusom kot glavo, raste do polnosti, ki jo je Bog določil. Cerkev je Kristusovo skrivnostno telo. S podelitvijo svojega Duha je Kristus svoje brate, sklicane izmed vseh narodov, na skrivnosten način napravil kakor za svoje telo. „Cerkev je polnost njega, ki vse v vsem napolnjuje“ (Ef 1, 23). Kristus in Cerkev sta nerazdružljivo povezana. Kdor je v Cerkvi, v katero je s krstom vstopil, spada tako tesno h Kristusu, kakor pripada lastnemu telesu roka ali srce. Ločitev od Cerkve je istočasno ločitev od Kristusa.

(Jugosl. škofovska konferenca)

Delo in človekova vrednost

Ljudem pripisujemo vrednost ali ugled po različnih merilih. Nekoč je sploh kaj veljal le svobodnjak, nič pa suženj. Še nedolgo so pripadniki plemstva mislili, da so nekaj več kot pa neplemiči. Tudi šolanec je imel včasih višjo ceno kot preprostnik. Danes se zdi, da še bolj kot v Prešernovem času le petica dá ime sloveče.

Bolj utemeljen je ugled ljudi po delu. Količkor človek svoje sposobnosti posveti delu, tako porabi svoj čas in z delom ostvarja dobrine, ki so v prid tudi drugim, ima vso pravico do ugleda. Tudi imetje, ki si ga je pridela, privoščimo tistemu, ki si ga je pridobil v poštenem in koristnem delu. So sicer ljudje, kj z nekim modrijanom sodijo, da je vsako imetje tatvina ali vsaj nekaj podobnega, češ da ga je mogoče doseči le po nepošteni poti. Tako mnenje je krivično, bolj plod nevoščljivosti kakor pa trezne presoje. Res je, da si je marsikdo nagrmadil premoženje na manj pravilne načine, a tega dejstva ne smemo posploševati in obsojati vsakogar, ki kaj ima.

Ceniti ljudi po delu, ki ga opravljajo, zlasti kadar ga dobro opravljajo, je bolj upravičeno kakor pa jih vrednotiti po sodilih, ki smo jih že omenili. Vendar pri presoji dela, tega ne smemo soditi le po uspehu, zlasti ne le po gmotnem uspehu, po plačilu. Vsako delo namreč ne pripelje do uspeha, pa

je lahko kljub temu potrebno in nadve zaslužno. Poglejmo na primer znanstvenika-raziskovalca, ki se vse življenje trudi, kj preživljuje, dneve in leta v laboratoriju, pri drobnogledu in drugih pripravah, si pri tem morda celo pokvari zdravje in skrajša življenje, pa mu sreča uspeha ne nakloni. Ta je lahko kljub neuspehu opravil nad vse važno in koristno delo. Morda je kljub zunanjemu neuspehu pripravil pot, da bodo drugi za njim laže in hitreje našli, česar on ni mogel. Pa četudj bi ves čas bil na nepravi poti, ki ga ni mogla pripeljati do uspeha, je njegovo delo lahko bilo potrebno, ker je vsaj pokazalo, v kateri smeri ne moremo pričakovati uspeha. Tako delo je torej nad vse potrebno in zaslužno. In vendar mnogo, celo večina ljudi zanj sploh ne ve in ga zato ne ceni. Največkrat je raziskovalec celo le slabo nagrajen, vse življenje revež, ki ga danes prej pomilujejo, kot cenimo.

Ne sme tedaj vidni uspeh, še manj plačilo biti tisto, po čemer delo in delavca vrednotimo. Že v pripravi na delo, pri šolanju, in pri izbiri dela, je treba prisluhniti temu, čemur pravimo poklic. Ta namreč ni zaposlitev ali služba ali kaj podobnega, marveč neko nagnjenje za delo, katerega bo poklicani najlaže in najbolje opravil. Marsikdaj to delo ne bo najbolje plačano, kakšenkrat sploh ne

bo plačano in ga niti ne moremo prav plačati. Pri Slovencih smo že davno navajeni, da se marsikako delo opravi zastonj, za božji lon, smo včasih rekli. Zlasti učimo, pišemo, pojemo, igramo, vodimo naše skupno življenje in prizadevanje iz samega čuta dolžnosti do bližnjih. Mnogo ljudi pa dela še drugačno zastonjsko tlako v skupnosti. Ne moremo vseh imenovati, a pomislimo na tiste, ki obiskujejo bolnike in osamele, ki dajejo kri ob operacijah, ki strežejo na naših prireditvah, čistijo skupne prostore, raznašajo časopise. Ti so še manj vidni kakor prejšnji. Kajti o onih vsaj objavljamo članke ob

raznih obletnicah in po smrti, čeprav jih za tem kar hitro pozabimo, ti zadnji pa ostajajo v brezimnosti in res lahko računajo le na božji lon. Ali bolje, ne računajo, ker ne pričakujejo nikake nagrade.

Delati brezplačno je gotovo zaslužno in tak delavec zasluži ugled, čeprav ga ne dobi. Delo, pošteno delo, zlasti pa še tako, ki je le nesebična služba bližnjim, gotovo daje človeku neko ceno. Vendar tudi v njem ne najdemo zadnjega merila te cene, čeprav smo se mu zelo približali.

Vinko Brumen

OB 400-LETNICI TEREZIJE VELIKE

Letos poteka štiristo let, kar je v Španiji umrla sv. Terezija Avilska, ki jo je papež Pavel VI. proglasil za cerkveno učiteljico. Celo leto obhaja Cerkev Terezijino leto, da se na ta način primerno oddolži veliki reformatrici karmeličanskega reda in učiteljici krščanske duhovnosti.

Terezija de Cepeda se je rodila v španskem mestu Avila 28. marca leta 1515. V svoji „Avtobiografiji“ pripoveduje, kako je svoja prva mladostna leta preživela ne sicer v grehu, vendar pa zaverovana in vdana posvetnostim. Čutila je „izreden odpor, da bi kdaj postala redovnica“. A ker je bila odločena, da ničesar ne odreče Bogu, je kljub odporu sto-

pila h karmeličankam. „Ko sem zapustila očetno hišo, da vstopim v samostan — nam pove sama — misli, da mi ne bo tako hudo, kot ko bom umirala.“

Prva leta njenega redovniškega življenja niso bila ravno svetniška: hotela je združiti ljubezen do Boga s preveliko navezanostjo na posvetne reči. Končno pa je zmagala v njej milost božja in to za vedno. Ob pogledu na kip trpečega Kristusa in ob branju Avguštinovih Izpovedi se je dokončno odločila za svetniško življenje in temu potem ostala zvesta vse življenje. Z velikimi koraki je stopala po poti krščanske popolnosti in v kratkem času dosegla njen vrh z mističnim

združenjem z Bogom. To pot je pozneje v svojih spisih, na ukaz svojega spovednika, pokazala svetu.

Toda Terezija si ni prizadevala samo za svojo osebno svetost. Bog jo je izbral za reformatorico. Karmeličanski red, tako moška kot ženska veja, je potreboval resne reforme. Smo sredi 16. stoletja, ki naravnost vpije po reformi Cerkve, od papeža in rimske kurije do premnogih samostanov celó kontemplativnega značaja. Lutrov upor je Cerkev prebudil iz njenega spanja. Težki časi so rodili velike svetnike in reformatorje, med njimi tudi sv. Janeza od Križa, začetnika reforme pri karmeličanih, ki je navdušil svojo sodobnico in sestro po redu, našo Terezijo Avilsko za podoben reformo v ženski veji karmeličanskega reda. Združena z Bogom v neprestani molitvi in visoki kontemplaciji, začne Terezija reformirati karmeličanske samostane, enega za drugim. Naloga je težka ne samo zaradi nasprotovanja premnogih mlačnih redovnic in redovnikov, temveč tudi zaradi nasprotovanja nekaterih cerkvenih oblasti. A njena odločnost, oprta na živo zavest, da je na pravi poti, premaga vse težave. Ob njeni smrti, 4. oktobra 1582, je reforma karmeličanskega reda v bistvu dovršena. Njeno zgodovinsko poslanstvo je izpolnjeno.

A Terezija ni le pomembna za karmeličanski red. Njen vpliv je segel neprimerno dlje, na vsa

Za plugom (Lojze Perko)

Cerkev. Njeni spisi duhovne teologije, zlasti o molitvenem in mističnem življenju, spadajo ne le med klasično špansko književnost zaradi njihove literarne izvirnosti in lepote, temveč so mogočno pripomogle h globljemu spoznanju in umevanju vprašanj krščanske duhovnosti. In ta njen pomen ima trajno vrednost za Cerkev. Zato so tako upravičene besede papeža Janeza Pavla II., ki jih je izrekel o Tereziji Veliki: „Sv. Terezija Velika še danes živi in govori Cerkvi.“ Njen glas ni utihnil. Govori nam v svojih spisih, polnih nadnaravne modrosti in serafske ljubezni do Boga in duš; govori nam s svojim svetniškim življenjem, ki nam je vsem svetla pot k svetništvu; in končno nam glasno govori po svojih duhovnih hčerah, kontemplativnih karmeličankah, ki s svojim skritim in žrtvujočim življenjem odkupujejo pred Bogom zadolženo človeštvo.

Lojze Kukovica

Ob spominu mrtvih

Rajnih se spominjamo, kadar koli pomislimo nanje in na njihovo podobo, ki se nam je vtisnila v dušo, kadarkoli se zavemo nekega dela, ki so ga v življenju opravili in je imelo takšne ali drugačne posledice. Tak spomin ni seveda le nekaj, kar bi se dogajalo v našem razumu, temveč je nekaj, kar je močno čustveno obarvano, in sicer tem bolj, čim tesneje smo bili z rajnim povezani, čim bolj cenimo tisto, kar nas na rajnega spominja.

Vendar rajni, ki so odšli s sveta v božji milosti, živijo dalje

v Bogu, posebno kolikor so dosigli svoj končni cilj, pa tudi kolikor se še pripravljajo na polnost takšnega življenja ali zanj zorijo.

Zato spomin rajnih pomeni predvsem molitveno zvezo z njimi. Resnica o občestvu svetih nas spodbuja k takšni zvezi. V mesecu novembru nam je takšna vez z rajnimi še bolj v zavesti. Prav je, da resnično uživimo v teh dneh zavest občestva svetih, in se v molitvi med seboj povezuje: mi v zemeljskem življenju s tistimi, ki so že v onstranstvu.

VSI SVETI NA TUJEM

Tudi letos bom lahko, tako kot mnogi drugi, le v duhu obiskala domače vaško pokopališče. Namesto tja bom skozi obokani vhod prišla na velikansko velemestno pokopališče. Tiho bom opazovala številne obiskovalce, kako polagajo na grobove dragih pokojnikov cvetje in prižigajo sveče. Pogled na praznično okrašeno pokopališče me bo prevzel. Temno oblečeni tujci bodo potišano govorili in imeli bolj blag pogled, kot ga imajo, kadar sedijo v avtobusih ali si utirajo pot skozi gnečo ob cestnih prehodih.

Medtem ko bom notranje nepotežena hodila po dolgih pokopaliških drevoredih, se bodo moje misli vedno znova vračale na

grobove, ki sem jih pustila doma. Mislila bom na še žive svojce, ki so se ta čas podali na dobro znano vaško pokopališče. V duhu jih bom videla, kako stojijo pred spomenikom, na katerem je vklešano ime mojih prednikov.

Kot vsako leto bom tudi letos poiskala samotni kot na robu pokopališča, kjer ležijo zapuščeni in pozabljeni grobovi. Tu bom prižgala svečke, ki jih imam s seboj. Naj svetijo tem pokojnikom, ki so bili morda že za življenja prikrajšani za svetlobo ljubezni in veličino usmiljenja. Tudi drugi danes živi bodo danes nanje mislili. Nekateri se bodo za Vse svete zapeljali na pokopališče mrtvih brez imen, ki leži samotno

ob veliki reki, nedaleč od vele-
mesta.

Čez čas bom pustila za seboj u-
smiljeno utripajoče svečke in se
počasi vračala po drugem drevo-
redu, ki vodi do drugih obokanih
pokopaliških vhodov. Na večjem
križišču, kjer številne poti sestav-
ljajo zvezdo, bom prišla mimo po-
sebno visokega križa iz temno
bleščečega črnega marmorja. Spo-
menik je posvečen žrtvam prve
in druge svetovne vojne. Tudi le-
tos bom tu darovala prispevek za
oskrbo preštevilnih vojaških po-
kopališč. Spomnila se bom svojih
pokojnih bratov in vseh drugih
vojnih žrtev, ki so na krut način
izgubile življenje, pogosto še ta-
ko mlade, da svojega lastnega živ-
ljenja v zrelosti in miru niti še
niso živele. Tiha žalost, s katero
sem se dosedaj v spokojni molitvi

pogovarjala z mrtvimi, se bo tu
sprevrгла v grozo; grozo ob mi-
sli na mlade vojaške grobove, ki
jih nasilje še vsak dan, vsak tre-
nutek koplje nekje na zemeljski
obli.

Ko bom zapuščala velikansko
pokopališče, bom jasno čutila, da
so mi vsi mrtvi tega sveta blizu,
da so mi dragi in da tujih poko-
pališč zame ni, kakor tudi ni za-
me nikjer tujine, saj trepečem za
vsako življenje na tem planetu in
mu želim visoko starost in sreč-
no zadnjo uro. Še zadnjič se bom
prijazno ozrla, predno bom šla,
skozi obokana, široka in visoka
pokopališka vrata. Za menoj bo
utripalo tisočero svečk kot nepre-
šteta množica svetlih, a skriv-
nostnih oči, ki mi bodo razodeval-
le, da z menoj verujejo, upajo in
ljubijo.

Milena Merlak

O bratje, z vedrim licem, s čistim očesom na pot... roka božja bo
odprla srce in v srcu bo roža čudotvorna... Dodeljena bo, bratje, nam
vsem, ki smo jo verno iskali in je nismo spoznali. Zaradi trpljenja
nam bo dodeljena ob poslednji uri. Kar smo trpeli, ni izgubljeno. Sla-
bi smo bili in plahi, razjedeni od trepetajočega hrepenenja. Ali iz-
gubljen ni noben samotni vzdih, tudi solza slabotnega ni izgubljena.
S trpljenjem in s smrtjo bomo pognojili to lepo zemljo, da bo vzklilo
novo življenje... Ne bojte se, ne vzdihujte — Bog vas je videl, videl
je vaše hrepenenje in vaše trpljenje. Blizu je ura vstajenja in po-
veličanja, blizu je ura, ko se bo nagnila k tem ustnam roža čudotvorna.

Drugače ne more biti, ne sme biti: nekje je drugo življenje, kjerkoli:
plemenitejše, večje, spoznanja polno življenje, nič podobno temu trud-
nemu, slepemu, zehajočemu umiranju, ki je zdaj naš delež! Jaz veru-
jem v to drugo življenje — od kod drugače hrepenenje po njem, hre-
penenje po smrti, po osvobojenju iz te žalostne ječe! In nikoli ni bilo
to hrepenenje tako globoko in tako bolesti polno, kakor je zdaj, ob
teh urah, ko vem, kako blizu mi je kolovoz in kako daleč so mi zve-
zde..

Ivan Cankar (Lepa Vida)

POZNI SREDNJI VEK

VLADA ČEŠKEGA KRALJA PREMYSLA OTOKARJA II.

V začetku trinajstega stoletja je borba za oblast v posameznih pokrajinah že kazala neke sadove. Štajerska je bila združena že trdno v celoto, od leta 1192 naprej pod Babenberžani, ki so vladali v Avstriji. Koroška je postala že leta 976 samostojna vojvodina. Da bi zaščitili Karantanijo, so ustanovili nemški cesarji na njenih vzhodnih in južnovzhodnih mejah marke, torej mejne krajine. Tako je obnovil nemški cesar Oton I. po zmagi nad Madžari 10. avgusta 955 na Leškem polju blizu Augsburga, vrsto takih mejnih krajin. Tak pas mejnih krajin je segal v naslednjih letih od Donave do Jadrana. Med te marke je spadala tudi mejna krajina Koroška. Mejne krajine so postale polagoma politično samostojne. Tako je cesar Oton II. vojvodino Bavarsko, s katero je bila Koroška od srede 8. stoletja naprej povezana, s tem zmanjšal, da je povzdignil Koroško leta 976 v samostojno vojvodino. Vendar vojvodina Koroška ni obsegala le današnje Koroške, temveč tudi Štajersko, Kranjsko, Istro, Furlanijo, mejno krajino Verono in Vzhodno Tirolsko.

Na Koroškem je postala vojvodska oblast leta 1077 dedna in je prešla leta 1122 na Spanheim. Dedna vojvodska oblast se je na Koroškem že tako utrdila, da

so začeli vojvode čutiti odpor proti „kmečkemu“ ustoličevalnemu obredu; vsaj do konca trinajstega stoletja se je uveljavilo prepričanje, da zadostuje ustoličenje le za prvega člana vojvodske dinastije, in ne moremo reči, ali so bili zadnji vojvode spanheimske dinastije ustoličeni po tem obredu.

Po smrti zadnjega Babenberžana Friderika Bojevitega je proglasil cesar Friderik II. njegovo dediščino za državno last in je postavil na Štajerskem in Kranjskem za namestnika goriškega grofa Manjharda. Ko pa je cesar Friderik II. umrl, so si izvolili avstrijski plemiči za vojvodo češkega mejnega grofa Premysla II. Otokarja. Ta si je skušal pridobiti tudi Štajersko. Proti takemu razširjanju moči je bil ogrski kralj Bela IV. Tako češki kot ogrski kralji so se hoteli polastiti dediščine Babenberžanov.

Mladi Otokar II. je deloma s dedovanjem, deloma z boji združil pod svojo oblastjo Štajersko, Koroško in Kranjsko s Savinjsko ter Slovensko krajino (del Dolenjske). Ker je dobil od salzburškega nadškofa cerkvene fevde Babenburžanov in Spanheimov, od oglejskega patriarha pa Slovenjgradec in Postojno, so bile skoraj vse slovenske dežele pod njegovo vlado. Država je segala od Krkonošev do Jadrana. Toda Premyslova vlada ni bila dolgotrajna. V posameznih deželah so se mu uprli zavezniki nemškega kralja Rudolfa Habsburškega.

(Po Inzkovi Zgodovini Slovencev)

SLOVENSKO PRAVNO IZRAZJE

Skromni začetki slovenske pravne terminologije segajo v revolucionarno leto 1948, ko so v Ljubljani uvedli slovenska predavanja iz civilne in kazenske zakonodaje (legislación). Kmalu so jih prenesli v Gradec, 1854 pa so zaradi neugodnih razmer prenehala. Eno leto prej je jurist in stavní jezikoslovec Fran Miklošič izdal nemško-slovensko pravno terminologijo. Večji razvoj na tem področju je opazen od leta 1867 dalje (ustavna doba). Slovenski narod je hitro politično zorel in se kulturno razvijal (kljub nemškemu pritisku in zapostavljanju). S slovenskim knjižnim jezikom se je izpopolnilo tudi pravno izrazje. Največji razmah pa je doseglo po letu 1918 (pravna fakulteta ljubljanske univerze, uradni jezik na sodiščih samo slovenščina). V našem jeziku je izšlo precej pravnih knjig, zlasti za pouk na vseučilišču. Pred 8 leti smo dobili nekaj slovar Pravnih izrazi. To ni pravi besednjak, ker nima razlage, pač pa navaja le pravne norme ter ustrezne srbohrvaške, francoske in nemške izraze. Dobra pojasnila pa najdemo v še nedokončanem SSKJ.

Čeprav so slovenski pravni izrazi že izoblikovani in ustaljeni, za nekatere pojme le nimamo (ali pa ne uporabjamo) domačih besed. V rabi je še precej latinskih in deloma grških. To velja tudi za španščino, vendar v tem je-

ziku ne zvenijo tako tuje kot v slovenščini. Navedel bom nekaj primerov: **alibi** (coartada; latinsko alibi pomeni kje drugje), **delegat**, **ekstradícija**, **etažna lastnina** (propiedad horizontal; franc. **etaža** = nadstropje), **hipoteka**, **klavzula**, **moratorij**, **civilen** (npr. civilno pravo, civilni zakonik). Včasih rabimo tujke, četudi imamo ustrezne domače izraze, kot npr.: **adopcija** (posvojitev), **akcija** (delnica), **apelacija** (priziv, pritožba), **arbitraža** (razsodišče, razsodba), **cesija** (odstop terjatve), **dolus** (naklep), **ekshumacija** (izkop trupla), **instanca** (stopnja), **komplíc** (sokrivec, soudeleženec), **termín** (rok) itd. Kot je razvidno iz gornjih primerov, so tuji izrazi prilagojeni slovenski izgovarjavi in pisavi. To velja na splošno za tujke, če so nekaj časa v rabi.

Nekaj slovenskih pravnih izrazov: **državni tožilec** (fiscal), **porota** (jurado), **porótnik** (miembro del jurado), **preiskovalni sodnik** (juez de instrucción), **predkaznovan** (que tiene antecedentes judiciales), **povrátnik** (reincidente; osnovni pomen: izseljenec, ki se vrne v domovino), **postopek** (procedimiento), **postópnik** (ley, código de procedimiento), **prečiščeno besedilo zakona** (texto ordenado de la ley), **ničen** (nulo), **pravno močen** (firme), **odpravek** (testimonio v pomenu prepis), **hišna preiskava** (allanamiento), **prekršek**, **prestop** (in-

fracción), **mirovni sodnik** (juez de paz), **vložišče** (mesa de entradas), **solastnina** (condominio), **solastnik** (condómino, copropietario), **zapuščina** (sucesión), **zapuščinska obravnava** (juicio sucesorio, sucesión), **sklep o dedovanju** (declaratoria de herederos), **nujni dedič**, **nujna dedinja** (heredero/a forzoso/a), **zapustnik** (causante), **izvédenec** (perito),

javna listina (instrumento público), **nepremičnina** (inmueble, propiedad), **pooblastilo** (poder) **pooblastitelj** (poderdante), **pooblastenec**, **zastopnik** (representante), **odtujiti**, **odsvojiti** (enajenar), **kri-va prisega** (perjurio), **sestaviti zapisnik** (labrar acta). Dodal bom še tale izraz: **izigra(va)ti zakon** (burlar la ley).

Simon Rajer

v družini

BOG MED NAMA

Zaveza v troje

Ko sta stala pred duhovnikom in si izrekla tisti odločilni „da“, sta si obljubila zvestobo do smrti. Drug drugemu bosta pomagala k srečnemu in polnemu življenju.

Še več — tudi k srečni in polni večnosti. Drug drugemu bosta srednika božje milosti in ljubezni. Krščanski zakon namreč ni samo pogodba med dvema „strankama“, katerih vsaka bi zato dobila neke pravice in sprejela neke obveznosti, ampak je „zaveza v troje“: vajina ljubezen prihaja od Boga

in vodi k Bogu — vaju in vajine otroke.

Bog je nevidno, a močno prisoten v krščanskem zakonu. Bog vaju je zvezal, Bog po vama razširja vero, upanje in ljubezen.

S čim bosta Bogu pomagala, da bo v vajini družini vedno bolj prisoten?

Duhovni pogovori

Vsaka človeško skupnost živi od izmenjave mnenj. Danes se resda ljudje manj pogovarjajo kot nekoč. To je velika hiba naše do-

be! Družina, kjer samo živčno tekajo za zaslužkom in užitkom, pač ne more biti tisti prijetni dom, kjer naj bi v tihoti in ljubečem ozračju rasli globoki ljudje.

Premalo se pogovarjamo, in če se pogovarjamo, se bolj o zunanjih rečeh: o delu, nakupih, izlehtih itd.

Narobe bi ravnala zakonca, ki bi iz svojih pogovorov izključila cela važna področja, na primer vprašanje vzgoje, verske vzgoje, verskih vprašanj, domačega verskega življenja in podobno. To so največja vprašanja in bi prav ob njih mogla drug drugega bogatiti.

Pogovor z Bogom

Še težji kot pogovor o Bogu je včasih pogovor z Bogom.

Da se bomo znali skupno pogovarjati z Bogom, je potrebno, da se najprej znamo sami pogovarjati z njim. To naposled ne more biti težko. Vrednost molitve ni odvisna od njene dolžine in ne od tega, ali dobro obvladamo molitvene obrazce.

Dobro moliti pomeni na Boga misliti, zanj živeti, pripravljen biti tako uravnati svoje življenje, kakor On hoče.

Dobro moliti pomeni zavedati se, da smo od Boga in da gremo k Njemu.

Dobra molitev je vsaka hvaležnost, ki jo čutimo do Boga; vsako veselje, ki nas navda ob misli nanj; vsaka ljubezen, ki se nam ob misli na Boga poraja do so-

proga, otroka ali drugega človeka; vsako obžalovanje, kadar smo kaj naredili zoper svojo vest, to je zoper dolžnost ljubezni, ki jo čutimo v sebi.

Dobra molitev je vsaka želja in vsaka prošnja, da bi z božjo pomočjo dobro izpolnili svoje dolžnosti.

Duhovno ozračje

Ljubezen do Boga ne more videti v zraku. Izraziti se mora v najrazličnejših oblikah: prazniki cerkvenega leta, življenje v župnijskem občestvu, nedeljsko in praznično bogoslužje, domači verski običaji skozi leto, zasebna in skupna molitev in še mnogo drugega nam pomaga, da svojo vero in ljubezen vtremo v vsakdanje življenje.

Otrok, ki bo vstopil v bogato versko življenje svoje družine, bo od vsega začetka vdihaval to živo in prijetno ozračje in bo poln doživetja božjega in svetega, preden bo to znal z besedo povedati.

Res je, z otrokovo rastjo se bo razvijala tudi njegova vera in bo šla skozi razne krize. Toda tisto prvo in najgloblje doživetje, da je Bog dober kakor mama in skrben kakor oče, bo v njem vedno prisotno in mu bo kakor zvezda, po kateri se bo ravnal v iskanju življenske poti.

„Vse premorem v njem,
ki mi daje moč“

Človek, ki plemenito teži k boljšemu, bo kmalu ugotovil, da je

naše prizadevanje sicer potrebno, ne pa zadostno.

Zakonsko sožitje je čudovita zadeva, a samo pod pogojem, če smo tudi sami plemeniti. A kolikokrat, žal, nismo!

Zakon je visoka naloga, ki bi jo radi uresničili, a se nam to ne posreči tako lahko. Za to je potrebno veliko premagovanja in odpovedi.

K sreči pa nismo prepuščeni svoji človeški šibkosti. Z nami je On, ki zmore vse. Pomaga nam na razne načine, tudi po zakramentih.

Že sam zakrament sv. zakona je vir nenehne in dosmrtno božje pomoči, s katero bosta zakonca zmogla težave, ki včasih niso majhne.

Obhajilo je zakrament najtesnejšega zedinjenja s Kristusom in po njem z Očetom, a tudi z vsem občestvom krščenih, najbolj pa s soprogom in lastnimi otroki.

Zakenci, ki razumejo lepoto in vrednost tega zakramenta, bodo pogosto prejemali obhajilo.

Zakrament pokore pa je pot, po kateri bo spet vzpostavljena vsak dan ogrožena ljubezen.

Kaj je spoved?

Najprej, kaj ni: Hitro odpravljanje nečesa neprijetnega.

Ampak je **ZAKRAMENT SPRAVE**.

Ko grem k temu zakramentu:

1. Se najprej spomnim, kje sem prelomil ljubezen. Če sem iskren, bom pri sebi vedno odkril nekaj večjih ali manjših prekrškov zoper ljubezen. Do Boga, sočloveka, zlasti do sozakonca (spraševanje vesti).

2. Nato sem toliko pošten, da sam sebi priznam, da je to in to narobe, da tega ne bi smel delati, da je to proti Bogu, ki je ljubezen (kisanje).

3. Iz tega naravno sledi sklep, da se bom podobnih reči v prihodnje izogibal. Ali da vsaj čutim željo, da bi v prihodnje bilo tega manj. Čim bolj živa bo želja in čim trdnejša moja volja, tem bolj se bo moj sklep uresničil v življenju (trden sklep).

4. Po vsem tem morem iskreno priznati svojemu Bogu in občestvu vernih, da sem sicer grešil, a da sem pripravljen vnaprej gre-

ha se po svojih najboljših zmožnostih varovati in bolje spoljevati edino zapoved ljubezni. To storim tako, da svoje grehe priznam duhovniku, ki je božji poblaščenec in hkrati zastopnik Cerkve, občestva vernih. Od Kristusa je prejel pravico, da me odveže grehov in me spravi z Bogom in vsem ljudstvom (spoved).

5. Nato sem seveda pripravljen za svoje grehe opravljati tudi kakšno pokoro.

Toda — vse to ni glavno. To je samo moje delo, ob katerem bo glavno delo opravil On, ki me osvobaja preteklosti in mi omogoča prihodnost.

Kako naj se spovem?

Ne kakor otrok. Marsikdo se je v otroški dobi navzel nekih navad, se naučil nekih obrazcev, ki mu danes več ne ustrezajo in se mu zato zdi spoved nekaj preživelega.

V resnici je pa zakrament sprave zrel in odgovoren obračun s samim seboj.

Da bomo to lažje dosegli, predlagamo tukaj eno, nikakor ne edino možnost za spraševanje vesti:

Moj odnos do Boga

Živim kar tjavendan ali pa sem prepričan, da me je Bog postavil v ta življenjski položaj in da z vsem svojim mišljenjem in delovanjem živim zanj — ali proti njemu?

Se trudim, da bi se z Bogom

pogovoril? Kolikokrat? Si najdem časa za to? Pri tem samo ponavljam obrazce, ki sem se jih naučil v detinstvu? Ali pa skušam priti do osebnega pogovora, z besedami in čustvi, ki prihajajo iz srca? Ali kdaj v molku prisluhnem, kaj bi Bog želel od mene — v tem, prav v tem položaju, v katerem sem se našel?

Poglabljam svoje spoznanje Boga, božje besede, Kristusa, Cerkve? Ustreza moja verska izobrazba stopnji moje splošne izobrazbe?

Sodelujem pri nedeljskih in prazničnih mašah? Samo s telesno navzočnostjo ali tudi z notranjim sodoživljanjem in razumevanjem? Mi je nedelja res „Gospodov dan“ — ali pa samo dan zabavanja, morda tudi zaslužkarstva?

Se včasih (ob petkih, v postu itd.) čemu odpovem?

Moj odnos do soljudi

Sem do staršev dober, hvaležen, obziren?

Sem bil kdaj do bližnjega premalo obziren, nerazpoložen, trd, grob? Prehitro zamerim?

Kaj mi pomeni otrok? Zasebno lastnino, igračko, ali pa bitje, ki mi ga je Bog zaupal v vzgojo? Se trudim po svojih najboljših močeh in mu pomagam, da bo postal dober človek in globok kristjan?

Moj odnos do sodelavcev, višjih, nižjih?

Moje delo, poklic? Ga opravljam samo zaradi zaslužka ali tu-

di za to, da služim skupnosti?

Kakšen sem v prometu? Ogrožam tujo ali lastno varnost?

Živim s kom v jezi?

Moj odnos do lastnine: Sem preveč pogolten ali premalo skrben? Že kar malomaren? Živim primerno svojim dohodkom?

Pomagam tistim, ki so potrebnejši od mene?

Moj zakon

Sem še vedno poln ljubezni?

Odločam sam zase, ne da bi se oziral na mnenje sozakonca? Se znam z njim pogovoriti o vsem?

Je tudi moje spolno življenje prešinjeno od ljubezni? Ali pa iščem predvsem lasten užitek?

Se prepuščam svojim nagonom — ali pa tudi na tem področju skušam držati mero in red in obzirnost do soproga?

Sem brez važnega razloga sozakoncu odrekel zakonsko združenje?

Sva se pogovarjala o tem, ali bi bil čas, da imela spet otroka?

Sem pri opravičenem izogibanju novemu spočetju uporabljal načine, ki niso v skladu z naukom Cerkve in z dostojanstvom človeške ljubezni?

Sem pametno zadržan do drugih žensk (moških)?

Sem do sozakonca vedno vljuoden? Se trudim, da bi se imela rajši?

Ga sprejemam, kakršen je? Mu velikodušno odpuščam?

Ga znam prositi, naj mi oprosti?

Kesanje

V vsakem molitveniku bomo našli obrazec za kesanje. A je boljše, da svoje obžalovanje izrazimo brez obrazca, s svojimi besedami, kakor nam srce narekuje. Nekako takole:

Gospod Jezus Kristus! Prihajam k tebi, takšen, kakršen sem, z vsemi svojimi dobrimi in slabimi lastnostmi. Vem, da me vseeno ljubiš, neizmerno ljubiš. Tudi jaz te ljubim. Rad bi se rešil svojih napak, a ti veš, kako je to težko. Ne morem ti obljubiti, da nikoli ne bom več grešil, pač pa te prosim: Pomagaj mi, da bom vedno boljši. Odpusti dosedanje napake in grehe in podpri mojo slabotno voljo, da bo postala odločnejša, da bo znala premagati skušnjave, da bom držal svoje sklepe. Tako bom vedno bolj podoban tebi, ki si Ljubezen sama. Amen.

Kdaj naj gremo k spovedi?

Na to vprašanje se ne da odgovoriti na splošno. Cerkev sicer predpisuje vsaj enkrat na leto, a to bo za večino premalo. Vsakdo bo že sam čutil, kdaj je potreben temeljitejšega obračuna s seboj. Recimo, da bo zagrešil večjo napako, ki mu bo močno težila vest. Nikakor ni potrebno, da bi

to bil ravno smrtni greh. Vsaka večja kršitev ljubezni plemenitega človeka zelo boli. — Ali pa bo že sama daljša doba (mesec, dva, trije...) prinesla mnogo manjših napak, s katerimi se bo treba resno spoprijeti, in za to je najboljši pripomoček dobra, skesana, doživeta spoved.

Vsekakor pa bomo po spovedi šli tudi večkrat k obhajilu. Zgrešeno je namreč mnenje, da je treba recimo po zakonskem dejanju spet iti k spovedi, šele nato k obhajilu. Zakonsko dejanje je izraz ljubezni in zato — če je le človeka vredno izvršeno — povezuje

zakonca ne samo med seboj, ampak tudi z Bogom, in tako ju še pripravlja na prejem zakramentov.

Tudi zakonci, ki se jim zaradi človeške slabosti ne bi posrečilo vedno živeti po božjih zapovedih, naj zaradi tega ne opuščajo obhajila. Prav tam bodo dobili moč, da bodo svoje življenje uskladili z božjimi zapovedmi. Papež Pavel VI. naroča v okrožnici „Človeško življenje“, da morajo ravnati spovedniki z zakonci po zgledu Kristusa, ki ni prišel soditi, ampak reševati.

(Krščanski zakon)

ZVEČER

Ko trudno zemljo tihi mrak ovija,
v molitvi zbrane naše so družine —
ljubeča vdanost srca nam prešine,
ko čutimo, da z nami je Marija.

Neslišne jagode drsé med prsti.
Nabiramo si milosti bogate,
za naše drage starše, sestre, brate —
Bogu izročamo jih vse po vrsti.

Nazadnje še za rajne, prošnje vroče
k usmiljenemu Bogu pohitijo...
in potlej v božjem miru pozaspijo
bogate hiše, kakor nizke kočé.

Presrečne ste, družine vé slovenske,
ki božji se izročate dobroti!
Nad vami, kakor angelske perotj
bdi blagoslov molitve rožnovenske.

Marija Jelen-Brenčič

Za mladino

PREDEN BO PREPOZNO (X.)

Mladim v premislek — Razgovor s starši

Verjetno se tudi drugim dogaja, kar se meni, ko sem stal pred mrtvaškim odrom našega ata in naše mame. Koliko bi se lahko še pomenili, kolikokrat vprašali za nasvet, a zemeljski pogovor je bil končan. Takrat — in kasneje čestokrat — človeka obide zavest krivde: ob odsotnosti staršev je občutek še bolj močan in pretresljiv.

Danes srečavam mladino, med katero skorajda v hipu spoznaš tisto, ki ji je razgovor s starši vsakdanji kruh; še bolj je to zaznati — če smem javno zapisati — v šolskih nalogah, katerih vsebina odn. dijakova izvajanja utegnejo sloneči predvsem na bogastvu znanja, pridobljenega v družinskem krogu. Naletimo pa tudi na mladino, ki ji je vse drugo bolj zanimivo kot pa majhen napor ali skromna žrtev, da jo tako imenujem, ki se ji pravi: domanjkanje čuta za ustvarjanje

družinske miselnosti. Saj je toliko pestrih programov na TV, preveč duhovno praznih slikanic, preblizu prostor za nabijanje žoge in premočna zaverovanost v trenutne „hit“ v glasbi ali „boom“ v modi: za ata in mamo torej ni časa!

Naj bodo današnje matere še bolj zaposlene s hišno upravo, naj očetje še bolj nasajeni prihajajo domov z dela, vedno bodo našli trenutek za razgovor s svojimi potomci. Za marsikoga bo to svoje vrste blagoslov; pravijo, da bodo vojne na svetu, dokler bo človek imel v žilah kri; v našem primeru je slovenska kri tista, ki bi včasih rada zaupno, odkrito, vzgajajoče, svetujoče povedala v skromni besedi svojemu rodu najlepše besede. Ali je res vedno treba čakati, da se šele dedji in vnuki ujamejo in so si najboljši zavezniki — recimo prijatelji, ni samo sorodniki!

Kakor smo mi nekoč „šli“ z našimi očeti po stokrat in stokrat na rusko fronto ali soško proti Italiji, pa morda še „osvobajati“ Koroško pred plebiscitom, tako danes sleherni oče hrani svojo zgodbo, spomine na rodni kraj in nekdanj blestečo Slovenijo. Z našimi materami smo govorili o Majniški deklaraciji in novem življenju v novi državi; tudi današnjim materam je vseč, če jih nekdo spomni na nedavne čase, čeprav so neka-

tera leta med vojno in po njej bila grozna.

Sicer pa: ali sploh veste, vi mladi, za podrobnosti rojstnih krajev vaših očetov in mater pa starih staršev, poznate imensko sorodnike, ki jih včasih srečate v albumih?

Čas bi bil, da bi razgovor pri vseh zrastel v eno izmed temeljnih postavk resnične družinske povezanosti.

Pavle Rant

Malo za šalo, malo zares

Dva gledata pogreb.

Prvi vpraša drugega: „Ali mori da veste, kdo je umrl?“

„Ne vem, a mislim, da tisti v prvem vozu.“

— — —

„Ali veš, kaj v resnici mislim o tebi? To, da si čisto navaden idiot.“

„Tako? Ali sem idiot zato, ker sem tvoj prijatelj, ali pa sem zato tvoj prijatelj, ker sem idiot?“

— — —

Mož ženi: „Nehaj že govoriti, moji otroci, moja hiša, moje pohištvo, kakor da ni vse tudi moje!... Kaj pa sedaj spet iščeš?“

Žena: „Najine nogavice.“

— — —

Med dvema prijateljema.

„Meni ni še nobena ženska zmešala pameti.“

„Res? Kdo pa potem?“

— — —

Na sodišču.

„Torej je tega, da ste streljali

na soseda, kriv alkohol?“

„Ne, alkohol je kriv le, da ga nisem zadel.“

— — —

„Kaj bi rada za svoj god: kožuh ali pot na Škotsko?“

„Kar na Škotsko pojdiva, tam so kožuhi cenejši!“

— — —

Na sodišču pri ločitveni razpravi. Sodnik: „Ja, kaj dobrega je pa vaš mož le imel?“

„Denar, pa sva ga že porabila.“

— — —

„Moja žena mi vedno pravi ‚bedak‘. Kaj pa pravi tvoja?“

„Nič, saj te ne pozna.“

Zaglavja: Med nami v Argentini, Novice iz Slovenije in Svetovne novice bodo spet v prihodnji številki.

Oče Damijjan

Wilhelm Hünermann

Kralj metalcev kamenja

Novo leto osemnajstpetinšestdeseto.

V gozdu Pune se je smehljala večna pomlad. Lepa kot prvi dan so drevesa razprostirala košate veje v sinje nebo, ki se je razprostiralo nad pisanim rastlinjem. Na linijah, ki so kakor kite cvetja venčale gozd, so se gugali pisani ptiči pevci.

V novi misijonski cerkvi je pater Damijan po sveti daritvi dvignil zlato monštranco in blagoslovil svoje otroke in njihovo novo leto.

Dušo mladega misijonarja sta polnila hvaležnost in veselje. Leto se je srečno končalo. Sveti dan je prinesel lepo žetev. Mnogi so se vrnili k novorojenemu Kralju.

„Zahvaljujem se ti, o Bog!“ so šepetale njegove ustnice. „Podaril si mi novo domovino!“

Ostali del dneva je bil posvečen posvetnemu veselju. V lahkih čolnih so se Kanaki odpravili na lov na želve.

Lov je bil uspešen. Imeli so slasten priboljšek za novoletno večerjo. Kmalu se je častitljiva, ogromna želva cvrla v svoji last-

ni masti na žarečih kamnih kotanjastega ognjišča.

Bambusove flavte in hula-bobni so vabili na ples. Konjske dirke in druga tekmovanja so bila na vrsti popoldan.

Vrhunec zabave pa je bila igra „lala“, pri kateri so metali kamniti disk, imenovan maika. Zdaj ta igra ni več tako burkala krvi, kot je nekoč njihovim dedom, ki so v slepi strasti zastavljali vse svoje premoženje, ženo in otroke, še celo lastne kosti za najdaljši met.

Pater Damijan je, nič hudega sluteč, stopil na travnik in za las je manjkalo, da mu kamniti disk ni priletel v glavo. Kanaki so kriknili od strahu. Misijonar pa se je nasmehnil:

„Bil je izvrsten met! Bog ti daj srečo, Kekela!“

„Makua Kamijano, vrzi tudi ti!“ je nekdo zavpil in sto drugih mu je vriskaje pritrdilo. Kekela je stisnil misijonarju v roke maiko. Kanaki so nestrpno pričakovali, ali bo beli oče prekosal Kekelo, priznanega lala-kralja iz Pune. Začele so se stave.

„Kot roka dolg niz školjkinega denarja za Kekelo!“

„Železno sekiro za Makua Kamijana!“

„Trnek za Kekelo!“

„Toporišče in sekiro na belega očeta!“

„Otroci!“ je s kamnom v roki smehljalje zaklical pater Damijan. „Ničesar nimam, da bi zastavil. Ubog sem prišel k vam in veste, da je vse moje tudi vaše. Na ta met stavim to, kar že davno imate, vse svoje srce. Če pa dobim stavo jaz, mi morate pomagati sezidati novo cerkev na obali. Ste zadovoljni?“

Patru je zagrmelo naproti bučeče pritrjevanje. Nova cerkev! To je bila stava vredna truda! Polagoma se je hrup polegel in zavladała je grobna tišina.

„Za cerkev!“ si je mislil Damijan, stisnil zobe, globoko zajel sapo in napel vse sile za met. Visoko je dvignil kamen, ga ponesel nazaj do rame in zakročil z njim nad glavo. V velikem loku je nato odletel in s tleskom padel v beli pesek.

Radosten krič je pretresel ozračje. Maika je zletela za dobra dva metra dlje kakor najdaljši met, ki so ga napravili Kanaki.

„Aleha, makua Kamijano!“ so vpili otočani in veseli stiskali roke svojemu duhovniku. „Zidali ti bomo cerkev! Veliko novo cerkev!“

Celo premagani Kekela je veselo čestital k dobremu metu.

„Ponosen sem, da me je premagal samo moj beli oče“, je rekel. Nato je vzel cvetlični venec, s katerim so počastili zmagovalce, ga svečano položil misijonarju na glavo in rekel: „Kronam te za kralja metalcev kamenja v Pu-

ni!“

Ljudstvo pa je vzklikalo:

„Aloha, makua Kamijano!“

Damijan se je veselo smejal: „Jutri pa v gozdu zavihtimo sekiro in začnemo zidati!“

Zdaj je začel boben zamolklo bobnati. Klical je k slavnostni pojedini. Sopara in prijeten vonj sta obetajoče dražila okus. Prikazali so se praženi pujski in glavna slaščica, pečena želva je molela iz svojega kadečega se groba. Prinesli so velike vrče, napolnjene s pijačo „poi“, ki je bila narejena iz posebnih korenin, sladkega krompirja in drugih tropskih zelišč. Kanaki niso rabili miz in pribora in tudi Damijan se jim je moral pridružiti. Kmalu je ugotovil, da je flamsko žeganje v primeri s kanaško pojedino le kakor postna jed.

Nenadoma so se glave gostov obrnile. Neki jezdec je klical makua Kamijana. Pred patrom je skočil iz upehanega konja, ki je moral imeti za seboj divjo ježo, in mu pomolil pismo:

„Od makua Klemensa iz Kohale!“

Naglo je Damijan raztrgal ovoje in bral:

„Z največjo težavo ti pišem to pismo. Bolan sem. Morda umrem. To bi bilo dobro. Kajti brez koristi sem na tem otoku. Prosim, pridi k meni. Pričakujem te!“

Bled je misijonar vstal. Pismo je trepetalo v njegovih močnih rokah. Bolnik je v veliki stiski hrepenel po bratovski ljubezni in pater je vedel, da ni klicalo po-

moči le bolno telo, ampak tudi duša, na kateri je ležala senca največje zapuščenosti in malodušnosti.

„Mojega konja, Joane!“ je zaklical Damijan rjavemu fantu, ki je bil njegov kuhar in zakristan. A Joane je napravil neumen obraz in se zarežal:

„Ti ne boš odjezdil, kajti kmalu se bo znočilo in jutri bomo v gozdu sekali les!“

„Zidali bomo čez štirinajst dni, ko se vrnem!“ je zaklical Damijan in se zavihtel na konja. Jezdil je kakor tisto noč, ko je moral iztrgati otroka iz peklenskega žrela.

V Kohali je v travnati koči ležal pater Klemens Evrard na rogoznici. Njegove oči so bile vročične, lica bleda in upadla, a čelo mu je žarelo.

Na tleh poleg njega je stal vrč z vodo in kislo dišeča kaša, ki jo je opoldne postavila na tla neka je opoldne postavila na tla neka usmiljena žena. Pater se jedi ni dotaknil. Niti toliko moči ni imel, da bi dvignil vrč z vodo k žgočim ustnicam.

Pogani so obhajali enega svojih divjih praznikov. Najbrž so bili zraven tudi njegovi kristjani. Pater Evrard je napeto prisluškoval hrupu. Možje so se spet do nezavesti napili ali pa so se od pijanosti opotekali in rjovel. Če bi jih čarovnik nahujskal, bi ga verjetno ubili.

Ta misel patra ni plašila. Ali ga ne bi smrt rešila vsega trpljenja? Morda bi kdo za njim videl rasti boljše žetev?

Zunaj so noreli pijani pogani. Travnata kočja pa je bila popolnoma zapuščena in osamljena. Čez posteljo je skočila podgana, po stenah so se podili ščurki in pajki. Koča je bila polna komarjev. Bolnik je le s težavo odganjal nadlego. Otipal je lesen križ in stokal:

„Moj Bog, moj Bog, kako si me zapustil!“

Nato se je spomnil jezdeca, ki ga je bil poslal k Damijan. To je bil edini človek, ki mu je bil v tej tuji deželi vdan. Če je sel hitro jezdil, bi moral na novega leta dan priti v Puno. Danes je praznik Treh kraljev. Morda pride jutri, je upal bolnik.

Hrup je prihajal vedno bližje in vedno huje je patru gorel ogenj v glavi. Močneje in hitreje mu je razbijalo v sencih, in mrzel pot ga je oblil po vsem telesu. Strah mu je sunkovito stisnil srce.

Odprla so se vrata. Divje razburjen je duhovnik strmel v postavo, ki je vstopila. Zdaj zdaj bo konec. O Bog, zgodi se Tvoja volja! Klemens se je stresel in dvignil roke.

„V imenu božjem. Pusti me umreti!“ je kriknil.

„Pomiri se, prijatelj! Pri tebi ostanem.“

„Damijan!“ je zašepetal bolnik in z vzdihom omahnil na trdo posteljo. Damijan je stopil bliže in mu položil roko na vročično čelo.

„Pomiri se, brat, spet bo vse dobro!“

„Spet bo vse dobro!“ je dahnil bolnik.

Nočilo se je. Vpitje pijancev pa se je še vedno razlegalo z vseh strani. Bolnik je ječal in včasih kriknil, da se je ob tem sam zdrznil in se naglo vzravnal.

Vedno znova ga je pater Damijan položil nazaj na blazino. Ves čas mu je hladil vroče čelo in močil razsušene ustnice.

Nehote so se Damijanove roke oklenile bolnikovega križa. Kako trd je bil les in kako ostri so bili njegovi robovi. Koliko je pretrpel mladi misijonar, ki ječi v vročici! Njegova ramena je res težil križ! A kaj je Damijan izkusil v Puni? Ali se mu ni vsaka bridkost spremenila v veselje? Vsako delo mu je prineslo uspeh, vsaka setev bogate, zrele sadove. Rjavi otročani so ga ljubili kakor očeta. Z veseljem mu bodo zdaj pomagali zidati cerkev. Vedno pogostejše so prihajali k maši in pristopali k zakramentom. Najbrž res še ni bilo vse tako, kot bi želeli, a sad na rodovitni božji njivi je vendarle zorel. Kako malo je Damijan do zdaj čutil težo misijonskega križa!

„Ljubi Bog! Preloži name njegov križ. Močnejša ramena imam kakor on!“

V tej noči mu je prišlo na misel, da bi svojo plodno misijonsko pokrajino menjal s trnovo njivo, na kateri si je Klemens raztrgal roke in dušo brez vsakega uspeha. Puno bo zamenjal s Kohalo!

V misli pa so se mu vrnili obrazi otočanov, ki jih je ljubil kakor svoje otroke. Pred njim je

stala cerkev in z oltarja se mu je smehljala Marija. Vse to naj bi zapustil, vse, kar mu je bilo najdražje, ljubo kakor domovina!

Damijan je utrujen povesil glavo v dlani. Ne, ta žrtev bi bila prevelika. Morebiti lahko bolnemu tovarišu pomaga kako drugače. Najbolje bi bilo, da se s prvo ladjo vrne v domovino. Za te vroče otoke je preslaboten in ima premehko srce.

„Ah, to ne gre! Če se Klemens vrne, bo morda vse življenje trpel zaradi neuspeha. Sam sebi bi se zdel kakor ubežnik. Kako pa bi bilo meni? Izgubil bi vso vero vase. In to je najhuje!“

Bolnik je votlo zastokal. Ožgane ustnice so hotele vode. Damijana so presunile blodeče oči, v katerih se je zrcalilo neizmerno trpljenje.

„O Bog, sprejmi mojo žrtev! Daj meni njegov križ! Puno za Kohalo!“

Šele ko je vžšlo sonce, je hrup potihnil in tedaj se je tudi bolnik pomiril: trdno je zaspal.

Čez nekaj dni je okreval. Bil pa je žalosten.

„Priatelj, zaman se tukaj ubijam,“ je potožil nekega dne. „Bolje bi bilo, ko bi tukaj umrl. Nekoristen pastir sem. V vseh teh mesecih nisem mogel obiskati niti vse svoje župnije. Deželo trga neprehodno gorovje. Kolena in roke sem si razpraskal v njem. A vedno znova sem se moral vrniti. Ne pridem čez. Nimam cerkve, le nekaj že na pol razpadlih koč. Sem ljubezen — žanjem nehvalež-

nost. Bolan in nesrečen sem zaradi sovraštva poganov in naščuvanih puritancev. Ne morem več. Popolnoma sem uničen!“

Pater Evrard si je z rokami zakril obraz. Ihtel je kakor otrok.

Damijan je prijatelju položil roke na rame:

„Čuj, Klemens!“ je rekel mirno. „Tukaj nisi na pravem mestu. To podnebje, ti ljudje, te gore... pretežko je zate. Veš, kdo je pripraven za ta kraj? Ne? Flamski kmečki fant, robot in utrjen. Menjala bova! Puna je zate primernejši kraj. Ljudje so tam boljši in dovtetnejši kakor v Kohali. Radi te bodo imeli, saj imaš dobro, bogato srce.“

Klemens je presenečeno gledal prijatelja. Nato je žalostno rekel:

„Žrtvovati se hočeš!“

„Ne, jaz sem bil nekoliko pregrob s svojimi rjavokožci. Prav bo, če me zamenjaš. Ti jim boš boljši pastir, kakor bi jaz kdaj-

koli mogel biti.“

„Če je tako...“

„Seveda je!“ je vneto zatrjeval de Veuster. „Še danes bova pisala škofu Maigretu in mu predlagala zameno. Kar prinesi papir in črnilo.“

Dva tedna kasneje sta imela oba misijonarja škofovo privoljenje. Pater Damijan je s svojimi Kanaki na obrežju v Puni sezidal veličastno cerkev. Na praznik svetega Jožefa je bila slovesno posvečena. Splošno radost pa je grenila bridkost slovesa. Pater Damijan se je po maši poslovil od svojih rjavih prijateljev. Skušal je biti vesel in je novega belega očeta priporočal z vso ljubeznijo. Svoje borno imetje je nato natovoril na konja, se zavihel v sedlo in odjezdil iz Puna, ne da bi se ozrl. Nihče ni slutil, kako ga je ta odpoved bolela.

(Bo še)

Najvažnejša naloga bo najbrž ta, da se Cerkev na Slovenskem zaveda, kako potrebna je prenove in si zanjo nenehno prizadeva... Prenova zajema posameznike in njihovo življenje kakor tudi ustanove in njihovo delovanje...

Kar zadeva vsebino prenove, pa vidim prvo nalogo v poglobitvi osebne verskega življenja pri vsakem posamezniku, kar pomeni še večjo povezanost z Bogom v veri, upanju in ljubezni. Čim bolj bo Cerkev — se pravi vsi kristjani, škofje, duhovniki in laiki, redovnice in redovniki — zvesta evangeliju in Kristusovemu naročilu, ali z drugimi besedami, čim iskreneje si bomo prizadevali, da bi res hodili za Kristusom, tem bolj bo prenova v Cerkvi postajala resničnost...

Metropolit Alojzij Šuštar — na dan svojega škofovskega posvečenja

ZASLIŠEVALI SO ME

Pred časom sem bil doma na obisku. Ja, še to: sem izseljenec od leta 1945, ko sem se kot mladoleten umaknil „po svobodi“ iz Slovenije. (Ne objavite, prosim, mojega imena, da ne bodo imeli domá težav moji domači!) Na dan pred mojim odhodom iz domovine so me zasliševali.

— Ko ste prišli v Slovenijo, se niste takoj javili na pristojnem uradu.

— Ravnal sem tako kot povsod po svobodnem svetu, kjer se ni treba nikomur javiti.

— Zaradi tega vam lahko vzamemo vaš potni list in pač ne boste mogli odpotovati jutri.

— Vem, da to lahko storite.

(Čisto jasno mi je bilo, da me je zasliševalec hotel spraviti v položaj krivca, da bo kasneje lahko iz mene izvlekel kar največ podatkov in me končno celó morda pridobil za sodelovanje z njimi.)

— Kakšen vtis imate o Jugoslaviji.

— Ne bogve kaj. Saj sem povsod drugod prešel meje brez težav: nikjer me niso kicali na zasliševanje.

— To ni zasliševanje. To je prijateljski pogovor.

— Prijateljski pogovor? Za takšnega se nekdo zmeni s prijatelji že prej, kje in kdaj se bodo dobili, ne pa, da bo zadnji dan klican na določeno mesto.

— Leta 1945 ste odšli iz Jugoslavije. Kako to, ko ste bili stari šele 17 let.

— Vedel sem, da prihaja komunizem. Zanj sem vedel, da je totalitaren in ateističen. Zato sem odšel.

— Tam, prek morja, zbirate Slovence. Kako jih držite skupaj?

— Na čisto prostovoljni osnovi. Kdor hoče biti tam še Slovenec, je, kdor pa ne, pa ni več.

— Jih ne silite?

— Ne, na noben način. Smo demokrati.

— In jim ne branite, da bi obiskali domovino?

— Ne, nasprotno, posebno za mladino si celó želimo, da bi v čim večjem številu lahko obiskala Slovenijo, saj bo tako najlažje ohranila narodno zavest. Res pa obiskovalcem domovine ne pozabimo povedati nekaterih stvari: naj domá jasno razlikujejo med domovino in režimom; naj po svojih skušnjah v svobodnem svetu povedó domačim, kje jim režim jemlje svobodo; naj poizvedó čimveč medvojne resnice; naj tudi sami na čim več mestih povedó, kaj se je med vojno dejansko zgodilo. Takšni obiski so za obiskovalce in njihove domače zelo koristni. (Manj najbrž za režim.)

Naša luč

Za dobro (in slabo) voljo v Sloveniji

Kdor visoko leta, ne vidi nizkih osebnih dohodkov.

— — —

Še pet, šest tihih podražitev, pa bomo zopet začeli kričati.

— — —

Žena, olja in pralnih praškov nisem dobil, imam pa polne košare izjav, da obojega pravzaprav ne bi smelo manjkati.

— — —

Devalvacija, stabilizacija, podražitev, korupcija, inflacija — pa pravijo, da pri nas na vodilnih mestih ni skoraj nobene ženske!

— — —

Mene pa nič ne skrbi, kako bo, saj je bilo še vedno drugače, kot smo mislili, da bo.

— — —

Strnimo svoje vrste — pred trgovinami s kavo, maslom, pralnim praškom in sladkorjem.

— — —

Ko bi besede lahko spremenili v energijo, bi s poprečnim kongresom lahko razsvetlili večje mesto.

— — —

Če vas skrbi, do kod boste morali zategniti pas, si še pravočasno kupite naramnice! Vse kaže, da bo tudi naramnic kmalu zmanjkalo.

— — —

Direktor delavcem: „Upam, da vam je jasno, da si poleg neučinkovite uprave in vseh drugih neučinkovitih služb ne moremo privoščiti še neučinkovitih proizvajalcev.“

— — —

Pri nas vsak dan demonstriramo: nesposobnost, neodgovornost, ne-

učinkovitost. Vsi se strinjamo, da nam teče voda v grlo. Ekologi pripominjajo: pa kako je umazana!

— — —

Moje roke so čiste: kradem samo pralni prašek.

— — —

Dajte mi jahto, pa bom obračal jadra po vseh vetrovih.

— — —

Kozel in polž se potegujeta za mesto vodje oddelka. Odločilo naj bi hitrostno tekmovanje.

Ko pride kozel v najvišje nadstropje, tam že sedi v direktorjevem naslonjaču polž in se kozlu reži: „To bi pa že lahko vedel, da prideš naprej hitreje s plazenjem kot z meketanjem.“

— — —

Veste, pri nas ni nobene diskriminacije. Pri nas velja pametna beseda prav toliko kot neumna.

— — —

Koga naj podkupim, da se bo vsaj ena tekma nogometnega prvenstva odigrala pošteno?

— — —

Mladi (ob omejenem vpisu v šolo in nesprejemanju vajencev v tovarno): „Nič hudega, si bomo pa z diskutiranjem v mladinski organizaciji ustvarili eksistenco.“

— — —

Če ste res tako velik izumitelj, kako da niste odkrili, da se pri nas sploh ne spleča izumljati?

— — —

Kaj se razburjate, če je kava draga! Pomirite se s kamelicami, ki so še dražje!

KJE JE KAJ

LETO 49

OKTOBER-NOVEMBER 1982

OB OBISKU NAŠKOFA ŠUŠTARJA

Dobrodošli, naš oče in pastir! (J. Rde.) ..	577
Pastirju, ki prihaja od daleč (Milan Magister)	580
Škofova služba v Cerkvi (Lojze Kukovica) ..	582
Pravna ureditev dušnega pastirstva v zdomstvu (I. K.)	585
Slovenci v Argentini (Anton Orehar)	588
Nadškof šuštar o birmi (Po Družini)	594
Vera — da, Cerkev — ne (nadškof šuštar)	603

VERSKA VPRAŠANJA

Misijski pogum (Franc Sodja)	600
Cerkev v luči števil (Avgust Horvat) ...	609
Sin človekov (Alojz Rebula)	612
Verski nauk o svetem pismu (Jugosl. škofovska konferenca)	613
Ob 400-letnici Terezije Velike (Lojze Kukovica)	619
Ob spominu mrtvih	621

NAŠA VPRAŠANJA

Delo in človekova vrednost (Vinko Brumen)	618
Vlada češkega kralja Premysla Otokarja II. (Po Inzkovi Zgodovini Slovencev)	623
Slovensko pravno izrazje (Simon Rajer) ...	624
Zasliševali so me (Naša luč)	638

LEPOSLOVJE

Sveti Frančišek Asiški (Anton Vodnik) ..	597
Hvalnica stvarstva (Frančišek Asiški-Vital Vodušek)	598
Zakrament intimnosti (Vladimir Kos)	599
Vsi sveti na tujem (Milena Merlak)	621
Dva citata iz Lepe Vide (Ivan Cankar) ...	622
Zvečer (Marija Jelen-Brenčič)	630
Oče Damijan (Wilhelm Hünemann)	633

V DRUŽINI

Bog med nama (Krščanski zakon)	625
--------------------------------------	-----

ZA MLADINO

Mladim v premislek — razgovor s starši (Pavle Rant)	631
---	-----

HUMOR

Malo za šalo, malo zares	631
Za dobro (in slabo) voljo v Sloveniji	639

Malo za šalo, malo zares

„V soboto se boš poročil? Zakaj pa ne počakaš do ponedeljka?“

„Čemu?“

„Da si ne boš nedelje pokvaril.“

— — —
„Še pred enim tednom sem bila zaljubljena v Jaka, sedaj ga pa niti videti ne morem...“

„Ja, vsi moški so taki: prej ali slej jo vsi pobrišejo.“

— — —
Star mož, prijatelj glasbe, narekuje na smrtni postelji odvetniku

oporoko. Naroča mu, naj mu na pogrebu igra slaven orkester.

„Dobro“, pravi odvetnik, „kaj bi pa radi poslušali?“

— — —
„Pomislite, mož mi je že tri dni po poroki umrl.“

„Revež, vsaj ni dolgo trpel.“

— — —
Jezna žena prebudi spečega moža: „Zapri že usta! Boš delal veliko manj ropota.“

„Ti tudi.“

DUHOVNO ŽIVLJENJE

Je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (msgr. Anton Orehar); urejuje uredniški odbor.

Editor responsable: msgr. Antonio Orehar — Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

Registro de la Propiedad Intelectual No. 1.313.507.

Tiska Vilko s. r. l., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Bs. Aires.

ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA.

Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA.

KANADA: Ivan Marn, 131, Treeview Drive, Toronto 14, Ontario, Canada.

TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia.

ITALIJA: Zora Piščanc, Riva Piazzutta 18, Gorizia, Italia.

AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina za leto 1982 je 600.000

DENARNA NAKAZILA NA NASLOV:

Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

Zunanja oprema: Franci Holosan: notranja: Stane Snój.

LA VIDA ESPIRITUAL